

Land van de Woestijne

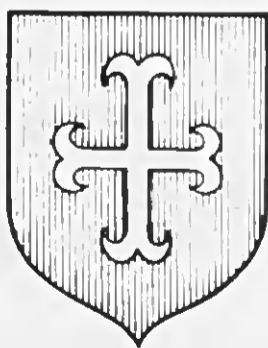

Deemkundige kring, Arthur Verhoustraete

1e jaargang, nr. 1, 1977

Land van de Woestijne

Tijdschrift van de
Heemkundige kring „Arthur Verhoustraete”

1e jaargang • nr. 1 • 1977

BIJ DE STICHTING VAN DE HEEMKUNDIGE KRING „ARTHUR VERHOUSTRAETE”

Op 26 mei 1977, daags vóór een verjaardag van het overlijden van Arthur Verhoustraete (+ 27 mei 1971), kreeg ik de toestemming van de achtbare familie Verhoustraete om in hun woning in de Lostraat de stichtingsvergadering te houden van een „heemkundige kring”.

De heren Luk Stockman, Maurice Thys, Marcel Saelens en Maurice Michiels hadden aan mijn oproep beantwoord. Mej. Anna en de heer André Verhoustraete waren eveneens aanwezig.

Iedereen ging onmiddellijk akkoord om te starten met een werkgroep voor heemkunde en op te komen onder de naam „Heemkundige Kring A. Verhoustraete”. Hij heeft immers het meest bijgedragen tot de kennis van het oude Aalter, zijn folklore en zijn kunst. Daarom vond ik het ook passend bijeen te komen in de woning, waar hij dag en nacht gewerkt heeft en waar nog een massa dokumentatie berust.

Hij liep slechts school tot zijn twaalf jaar en toch mogen we hem als een genie beschouwen. Velen hebben hem leren kennen als een hoogst merkwaardig mens met een fenomenaal geheugen en met een voortdurende leerzucht. Naast zijn moedertaal, beheerste hij Frans, Engels, Duits en zelfs Latijn, onmisbaar voor het ontcijferen van oude geschriften en kaarten. Hij was een meester in het tekenen van kaarten en hij had een prachtig handschrift. Hij legde onmisbare kaarten van de gemeente vast en bracht zowel de kerkelijke gebeurtenissen van de gemeente en de vele troebelen sinds de jaren 1200 uit de vergeethoek. Het schikken van het oude gemeentelijk

archief, een reuzewerk, mogen wij ook op zijn aktief plaatsen. Als man van gevorderde leeftijd was hij erg bekommerd om de urbanisatie van zijn geliefde Aalter, om de zindelijkheid, de verlichting en het herstellen van haar straten en om het landschappelijk schoon. Vooral de Kranepoel lag hem aan het hart. Met o.m. de medewerking van de Vlaamse Toeristenbond ijverde hij voor de bewaring en de bescherming ervan. In 1957 werd uiteindelijk dat gebied „geklasseerd“.

Samen met de toenmalige VTB-vertegenwoordiger Amedée Laroy werd het „Kranepoelpad“, als eerste wandelpad, geopend op 15 augustus 1965.

Hij werkte ook mee aan het verbouwen van de „Teerlingmolen“ aan de Warande tot uitkijktoren.

Allerlei aspecten van de lokale geschiedenis heeft hij behandeld : de zeer ingewikkelde leenroerige indeling met het ontstaan van de velden, hoeven en molens, het weergeven ervan op kaart, de juridische aspecten hiervan, de plaatselijke geografie, de wijk- en straatnamen, geschiedkundig verantwoord, heeft hij uitgewerkt.

Reeds in 1943 was hij één van de voornaamste organisatoren van de eerste VTB-heemkundige tentoonstelling in de zaal „Casino“ op de Markt tijdens de kermisdagen.

Heel wat gekende namen uit de geschiedschrijving gingen stof en materiaal bij hem putten, want zij wisten dat hij alles tot in de minste details uitploos. Aanvankelijk was hij zeer zuinig met zijn publikaties daar hij geen half werk wilde verspreiden. Vroeger uitgegeven werken over de streek en die krioelden van onjuistheden en verzinsels ergerden hem. Hij bracht niet alleen rechtzettingen maar verantwoordde hun foutieve annalen.

Als eenzaat heeft hij, op zijn eigen manier, een onschatbare dienst bewezen. Bij de telegrafie bracht hij het tot opsteller en boekhouder. Hij verkoos de stilte en de rust, snuffelend in allerlei dokumenten. Bijna alle bibliotheken en gemeentehuizen van de provincie en ook er buiten kregen zijn bezoek op zoek naar bruikbare gegevens. Voor tientallen families zocht hij hun stamboom op, meestal onbezoldigd. Zijn bibliografie, opgemaakt door insp. A. Ryserhove en ir. Luk Stockman, vermeldt niet minder dan 38 historische bijdragen die uitgegeven werden, zonder te spreken van de tientallen medewerkingen aan weekbladen, diverse tijdschriften en jaarboeken. Vooral in „Appeltjes van het Meetjesland“ zijn zijn bijdragen kwantitatief en kwalitatief indrukwekkend. Vanaf 1947 was hij een trouw medewerker. Voor iedereen stond zijn deur open. Onbaatzuchtig deelde hij kwistig zijn bevindingen uit aan iedereen die er belangstelling voor had; zowel aan academici en adellijke families, als aan normalisten, beginnende vorsers, dorpsgenoten en kinderen.

Toen ik in 1947 een historisch werk moest opmaken voor de normaalschool, ging ik te rade bij Arthur. Hij bezorgde mij zijn laatste bevindingen over

„de slag van de Witte Kaproenen” onder de vorm van nota's en duidelijke kaartjes. Het resultaat van „mijn” studiewerk was een „proficiat”, dank zij hem.

Hoeveel mensen heeft hij niet aangesproken om hen aan te zetten tot medewerking. Hij beseftte wellicht dat zijn leven te kort zou zijn en hij wenste dat er zou verder gespeurd worden, vertrekkend met wat hij reeds gevonden had.

Traditionele geschiedenis van die tijd behandelde hoofdzakelijk adellijke families en oorlogen. Hij was echter ook bekommerd om de mens in die tijd; hoe hij leefde en hoe hij het stelde. Ook de modernste historie vergat hij niet. Alle affiches, folders, foto's bewaarde hij ten dienste van het nageslacht.

Zijn medewerking aan de St.-Corneliusfeesten in 1955 en de herdenking van de Slag der Witte Kaproenen in 1964 was onmisbaar.

Gelukkig heeft het gemeentebestuur niet gewacht tot na zijn dood om hem erkentelijk te zijn.

In 1968 liet ze een studie over „Oud Aalter” van hem publiceren in alle huizen, met een voorwoord van burgemeester J. De Crem. In de meeste huizen is deze interessante brochure nog bewaard. Bij zijn 75ste verjaardag, in 1970, werd hij eveneens gehuldigd. Een fraaie brochure van A. Ryserhove werd uitgegeven, weer gesteund door het gemeentebestuur.

Voor de viering van 1000-jaar Aalter moest men vooral de archieven van Arthur raadplegen. In het kader van dat Jubeljaar mocht de intussen overleden vorser niet vergeten worden. Het paste dat hij nog even in het licht gesteld werd. De VTB-VAB afdeling Aalter nam het initiatief een gedenkplaat te laten aanbrengen aan het huis in de Lostraat, waar hij het grootste gedeelte van zijn leven, in een brede kring van broers en zusters, bedrijvig heeft gewerkt en waar nog heel wat onuitgegeven werken bewaard worden. Die onthulling had plaats op zaterdag 21 september 1974 in aanwezigheid van de geestelijke en gemeentelijke overheid en de heer Jozef van Overstraeten, algemeen voorzitter van de VTB-VAB, die een gelegenheids toespraak hield. Luk Stockman verzorgde de inleiding.

Wij hopen met de Heemkundige Kring „Arthur Verhoustraete” zijn werk verder te zetten, onder de kundige leiding van Luk Stockman, die ik hierbij dank voor het aanvaarden van het voorzitterschap, met de medewerking van een flinke groep medewerkers.

Roger Defruyt.

Onthulling gedenkplaat 21 sept. 1974.

Van l. naar r.: Roger Defruyt, vertegenwoordiger VTB-VAB - Aalter, Jozef van Overstraeten, algem. voorzitter VTB-VAB, burgemeester J. De Crem, ir. Luk Stockman en Schepen G. Wyckstandt

HEEMKUNDIGE TENTOONSTELLING 1943

In de zaal „Casino” op de Markt richtte de V.T.B. - Aalter een grootse heemkundige tentoonstelling in, tijdens de kermisdagen van 1943. Deze was gepland van 19 tot 22 september. Aangezien de belangstelling zo groot was, werd een verlenging voorzien nl. op de nakermis 26 september en ook de volgende zondag 3 oktober.

De zaal was omgetoverd in een klein museum. Een 14-tal leden van de kring hadden een prachtige verzameling bijeen gebracht : schilderijen, tekeningen, foto's, plans en kaarten. Het was meteen ook de basis voor de aanzet tot vrijetijdsbesteding want zelfs kunstsnijwerk was er te zien.

De kataloog vermeldt niet minder dan 66 schilderijen en lino's als „kunst- en knutselwerk door de leden van de H.K.". Deze werken konden gekocht worden; de prijzen varieerden tussen 900 fr. en 250 fr.

Volgende leden werkten hieraan mee :

schilderijen en tekeningen van :

Alyn Jan, Callant J. en M., De Doncker Joz., De Muynck Jozué, De Poorter Adhémar, Laroy Am., Van Landeghem Aug., Vanoutrive Rob. en Verbrugge Th.

foto's van :

De Muynck Jozef en Callant Joz.

plans en kaarten van :

Alyn Jan, De Muynck Jozué, Laroy Am., Laroy Aug., Van Averbeke Luc en Verhoustraete Arthur.

kunstsnijwerk van :

J. Alyn.

Deze tentoonstelling was de officiële bekendmaking van het bestaan van de heemkundige kring. De toenmalige VTB-voorzitter, wijlen Amedée Laroy, zou er nooit in geslaagd zijn zonder de niet-opvallende medewerking van Arthur Verhoustraete.

Hier volgt dan het openingswoordje van de voorzitter. Het ligt voor de hand dat het historisch gedeelte ervan, geput is uit de opzoekingen van A. Verhoustraete.

AALTER

„Men heeft me gevraagd — ik die nochtans geen ster ben aan den wetenschappelijken hemel in Vlaanderen, maar enkel een liefhebber en stuur in heemkunde — beden eenige woorden tot U te richten om U in te lichten over doel en streven van eenige werkers in Aalter, die het aandurven een tentoonstelling te houden.

Het gaat hier niet om voortbrengselen der kunst of der nijverheid, noch om mooie bloemen en appetijtelijke appelen, noch om berggeiten en kippen met gouden eiers; want al deze tentoonstellingen hebben een stoffelijken achtergrond, namelijk produkten afzetten, doen kennen en aldus munt slaan. De tentoonstelling, waartoe U uitgenoodigd zijt, gaat uit van menschen, die geld noch roem willen ondanks tijd en moeite aan de inrichting besteed; maar alleen de grootheid van de gemeente beoogen. Ze handelen uit welbegrepen vaderlandsliefde om de bevolking warm te maken voor wat eigen is aan Aalter, wat de voorzaten voortbrachten en door noesten vlijt en arbeid bekomen hebben. Door de offervaardigheid der voorouders is Aalter, een onvruchtbaar bar land, een welstellende gemeente van 7.300 zielen geworden.

Eenmaal was Aalter een uitgestrekt veld(heide) met groote vijvers en plassen bedekt; een grond begroeid met eik en berkstruik, met brem en varen, met witte salie en hazegras. Neven de woestenij, aan Aalterberg en Pietberg of de waterscheiding van zee en Schelde, lag een wijde kouter d.i. een kultuurgrond, waarop rogge, haver, en gerst kon geteeld worden. Rond dezen kouter kwamen de eerste menschen bij de beekjes hunne hoeven stellen om gemeenschappelijk als één groote familie den kouter uit te baten. Zoo ontstond het geboerte, nu nog gebuurte en gebuur geheeten; van de geboesten komt het gebucht; van het vicus de wijk. Onze voorvaderen waren vreedzame boeren met paarden, vee en zwijnen, met kip en schaap. Het vee graasde in de meerschen langs de beekjes en later de leitjes. Zwijnen en schapen peisterden in de woestenij.

Wanneer de bevolking te zeer aangegroeid was om nog gevoed te worden door de opbrengst van den kouter, tastten de jonge boeren het veld aan en rooiden heele gemeten van het onoverzienbaar veld om een eigen heem, een nieuwe hoeve te stichten.

Om den grond, eigendom van den heer, moest jaarlijks een cijns betaald worden en zoo waren de nieuwe boeren afhankelijk van den landheer.

Deze cijns was de spijker-rente of graanrente.

Onze boeren spraken de taal die wij spreken. Ze vermaakten zich met lied, dans, spel en vertelling. Ze waren gekleed met eigen geweven stoffen en dronken mede, gebrouwd uit honig hunner biekorven of bier, gestookt uit hoppe en gerst. De vrouw was koningin op het hof. Om de boerderij,

gebouwd in hout met leem bestreken en met versierde binnenwanden, lag een schut of wal met verdedigingstoren en duiventil. Ieder boer had zijn naam : Everhart, Boudewijn, Everbout, Ingelram, Liederik, enz. In de XIe eeuw krijgt het geslacht een familienaam naar afstamming als Roelofs, Diericx, enz. of naar de woonplaats, of naar hoedanigheden en gebreken. Zoo ontmoeten we voor Aalter een JAN VAN STRAETHEM, GODEBRECHT, VANDENOOSTMEULEN, LAMMEN VAN BIESHEM, WOUBRECHT TER VENNE, BOYMAN TEN HEMERIJCK, BOYMAN VAN HOUTEM, enz. Ieder huis had zijn sibbe- of familieteeke op den huisgevel, later overgegaan op kunstig gesmede ankers.

Te Aalter kwam ook op een blijden morgen de zegen van het christendom. De zendelingen vernielden den afgodtempel en maakten een houten bidplaats op de helling van den berg naar oostelijke richting. Rond het kerkje, onder de bescherming van St.-Denijs gesteld, kwam door kunstmatige opvoering het kerkhof en de priesterage op den papenwal. De pastor werd gekozen onder eigen volk, gewijd en belast met het voorbidden, later mislezen en toedienen der H. Sacramenten. Tevens was hij boer gelijk al de dorpingen. Ja, onze voorvaderen waren heidenen, menschen uit de heide. Dat is geen schande. Ze kwamen stilaan uit de duisternis van het heidendom en verloren zeer langzaam het bijgeloof aan de kracht van water en vuur.

Er is te Aalter een Pietberg, een Pietdriesch, een Pietkapel, een Pietackere, de Pietmeerschen, een Pietstraat. Een tweede kerkje of kapel heeft gestaan op den Pietdriesch bij de beek aan de grens van Aalter, Ursel en Knesselare en O.L.V. ter Pieten geheeten. De menschen van Aalter deden alle jaren den derden Sinksendag een bedevaart naar O.L.V. ter Pieten gelijk de Deinzenaars naar Zeveren. Er had een openluchtsermoen plaats.

Aan de kerk, waar later S.Cornelis de eerste patroon verdringt, rond het driehoekig plein of Driesch, ontstaan woningen van stieldoeners, van herbergen als DE SWAENE, HET LAM, DE BAES, DE VALCKE en natuurlijk ook een brouwerij. De Driesch wordt het hart der parochie; daar komt ook na 1830 de markt. De dorpers oefenen zich in den wapenhandel met pijl en zwaard, kweeken rapen in de XIII eeuw, aardappelen in de XVII eeuw, tabak in de XVIII eeuw, bouwen water- en windmolen en schors- en rosmolen.

De Aaltersche menschen hielden aan eer, trouw en recht. Misdaden werden geregeld door eigen rechters in vierschaar. Het gerechte te Lake en het Galghestuck te Straethem zijn beden nog gekend. Op den dorpsdriesch zal wel een schandpaal of kaak gestaan hebben.

Onze voorouders hadden instellingen voor zieken, reizende passanten, badinrichtingen of stoven; er hadden jaarlijks schouwingen plaats van straten, beken en schouwen. Ook voor brandbestrijding was gezorgd. Men heeft veel kwaad gezegd over de tienden; maar de tiendebeffers moesten

de kerk onderhouden : wat soms enorme kosten vergde. Daarenboven, de tiende was in handen van heeren, bisschoppen of abdijen gekomen, zoo dat de gewone pastor niet met het leeuwenandeel van de opbrengst der boeren wegliep.

Er kwamen droevige dagen van oorlog... och ja, van pest, van ketterij. Aalter speelde telkenmale zijn rol, maar kreeg ook zijn deel.

Eindelijk, in de XVIII eeuw, zijn de laatste vijvers gedempt. Alleen de Crompoel is tot heden bewaard als een relikwie van Aalters verleden.

Wat ik hier vluchtig, al te vluchtig heb geschetst, willen de heeren tentoonstellers voor U doen leven. Daarom studeeren zij, teekenen zij, zoeken ze met Benediktijnergeduld, verzamelen zij. Uit het verleden willen zij de wording van het heden voor U ontrollen. Uit het betwistbare van heden willen ze lessen voor de toekomst.

Deze menschen moeten gesteund worden in hun streven, door aanmoediging en hulpvaardigheid, zonder klakkelooze kritiek, de doodgraver in Vlaanderen. U moet al wat oud is, hoe gering ook, al ware 't maar een doodsanctje van over honderd jaar, aan deze heeren afstaan om een museum van heemkunde aan te leggen. Aalter een museum? Waarom niet? En Aalter zijn eigen geschiedenisboek in ieder huis op de kast? Waarom niet? Een parochieboek aangelegd, waarin al de gebeurtenissen per dag in opgeteekend zijn? Waarom niet?

Dit alles is zoo mooi en zoowel bereikbaar als in Deinze, waar 300 menschen den K.O.K., steunen met duizenden franken. In den heemkring van Aalter moeten 7.500 menschen zich thuis voelen. Politiek moet er buiten blijven, want politiek doodt alle vereeniging.

De heemkring moet Roomsche en Vlaamsche zijn. Neemt deze twee constanten van het volk weg en het valt. Sommigen kunnen tegensputteren, maar waarheid blijft eeuwig waarheid. Stel de kerk en de taal buiten Aalter en 't is gedaan met uw dorp.

Sluit U dus aan bij de heeren werkers voor de heemkunde te Aalter. Denk niet : dit is van voorbijgaanden aard, dit is een bevlieging, een oorlogsinstelling. Neen, neen, honderdmaal neen. Het is zuiver Aaltersche werk, zonder bijbedoeling. Wanneer geestelijke en wereldlijke Overheid onvoorwaardelijk steun toezeggen in vertrouwen voor de leiding, dan is de heemkring geboren.

En zoo'n kind houd ik graag over de doopvont."

Hieruit blijkt heel duidelijk dat dit de stichting was van een heemkundige kring. Jammer dat het einde van de oorlog ook het einde van de kring betekende. Toch is Arthur Verhoustraete niet bij de pakken blijven zitten. Zonder vereniging werkte hij verder. In samenwerking en in opdracht

van het gemeentebestuur werd af en toe iets gepubliceerd. Na 34 jaar wachten hopen we dit tekort te kunnen aanvullen.

Roger Defruyt.

AALTERS KUNSTBEZIT

In Aalter is er nog heel wat te vinden dat, behalve een eigen schoonheid, ook een les over het verleden bevat. Vandaar deze rubriek, waarin men niet zozeer nieuwe gegevens hoeft te zoeken, doch alleen een poging om dit vaak vergeten patrimonium ter plaatse in het licht te stellen.*

1) H. HARTKAPEL, OOSTMOLENSTRAAT

Datering : 1887.

Lokalisatie : Oostmolenstraat, links van nr. 140.

Kadastrale Sectie B, 357 H.

Een vijftientig jaar terug telde Arthur Verhoustraete te Aalter niet minder dan 62 plaatsen, waar men langs de openbare weg een heiligenbeeld kon vereren. Zij varieerden van een eenvoudige nis tot een ruime toegankelijke kapel zoals het hier besproken gebouw. Veranderde religiositeit, verwaarlozing, de verlokkelijke waarde van bouwgrond en aanpassingen van het wegennet hebben dit patrimonium sindsdien ernstig uitgedund. De Oostmolenstraat kan er dan ook prat op gaan behalve enkele merkwaardige hoeven, nog twee kapellen in een gave landelijke omgeving te bezitten. Wij nemen nu een kijkje in de grootste, de H. Hartkapel, door Amelia De Clercq gesticht en op 8 mei 1887 gewijd. Tot de Tweede Wereldoorlog was zij jaarlijks in juni het einddoel van een parochiale bedevaart.

* Wij volgen hier de methode van „Brugges Kunstbezit” door dr. V. Vermeersch.

Uit deze eenvoudige dorpskapel spreekt een brok 19de eeuws geestesleven. Daarvoor pleit reeds de toewijding aan het H. Hart van Jezus. Bekend sinds de 16de eeuw, kreeg deze devotie haar definitieve vorm op het einde van de 17de eeuw, als gevolg van de visioenen van de heilige Margareta Alacoque. De buitengewone opbloei van de verering in de 19de eeuw gaf aanleiding tot het ontstaan van een menigte kunstwerken - van kommuniereprenten en kleurlitografie tot monumentale kerken als de bekende Sacré Cœur te Parijs. Met drie grote kapellen en een monumentaal beeld stak men ook te Aalter een hartje toe... Overigens is de kleine neogotische kapel wat verder in de Oostmolenstraat ook toegewijd aan O.-L.-V. van het H. Hart van Jezus.

De H. Hartkapel toont meteen hoe eenvoudige neoklassieke vormen, een onontbeerlijk bestanddeel van elke vakopleiding in die tijd, gebruikt werden om een eenvoudige konstruktie meer karakter te verlenen. Het aksent viel op de voorgevel met zijn verzorgd metselwerk van rood geschilderde bakstenen, duidelijk afgelijnd van de donkere scheldesteen van de andere muren. Als omlijsting voor de ingang dragen een paar pilasters op sokkels een eenvoudig hoofdstel, waarop een plank met „Geloofd zy Jezus Christus” is bevestigd. De geveltop, bekroond door het klokketorentje, werd frontonvormig uitgewerk met behulp van bakstenen randlijsten. Deze worden als kroonlijst om geheel de kapel gevoerd. Een in rode steen omlijst venster en een paar pilasters markeren elke zijgevel. Inwendig vertoont de kapel een rechthoekige ruimte eindigend op een driezijdige altaarnis. Een stuklijst lijnt het gedrukt bepleisterd gewelf onderaan af. Metalen kandelaars en een godslamp bleven bewaard. De muren tonen nog sporen van een geschilderde marmerimitatie in paneelvorm; de levendige kleuren van de kleine gipsen kruisweg, waarvan de staties in gotisch geïnspireerde lijsten gevat zijn, brengen er een bijkomende volkse noot.

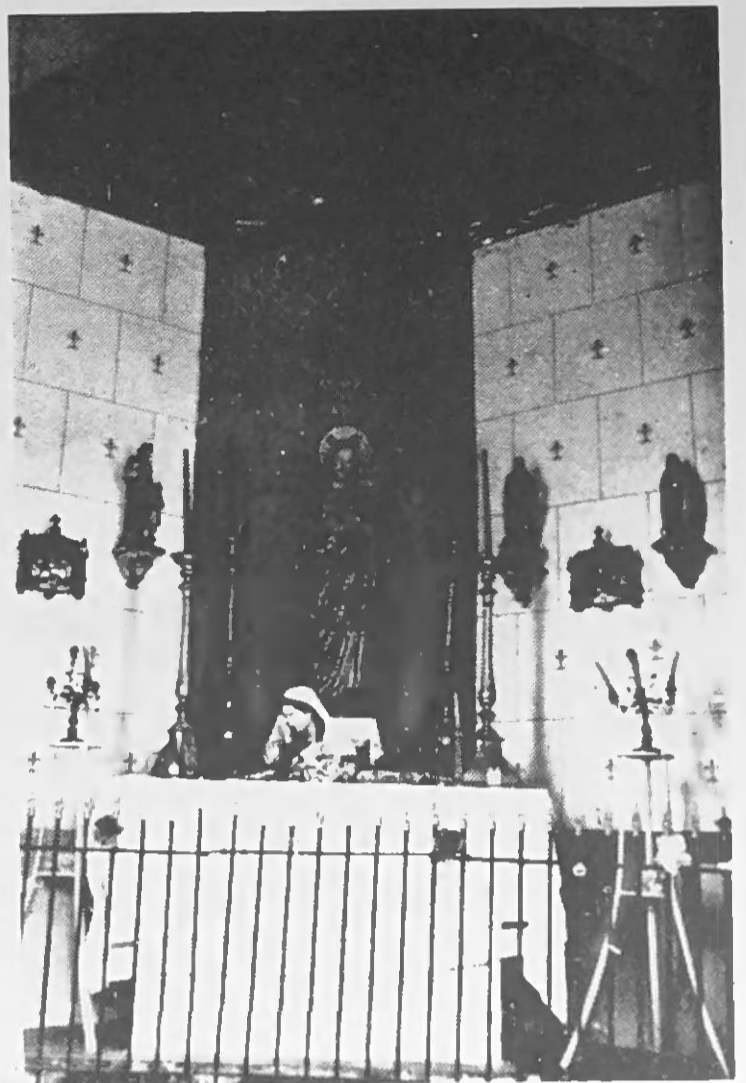
Zoals het honderd jaar oudere ensemble op de Dries te Knesselare vormt de kapel met het bijhorend huisje van de bewaarder een typisch geheel. Het gebouw vraagt een opfrissing en enkele verstevigingswerken, genoodzaakt door barsten in de zijgevels. Mits het opnieuw aanleggen van het voorpleintje met een haag, een paar palmboompjes en wat bloemen, kan hier in een rustige omgeving opnieuw een schilderachtig hoekje ontstaan.

Jean van Cleven,
Asp. N.F.W.O.

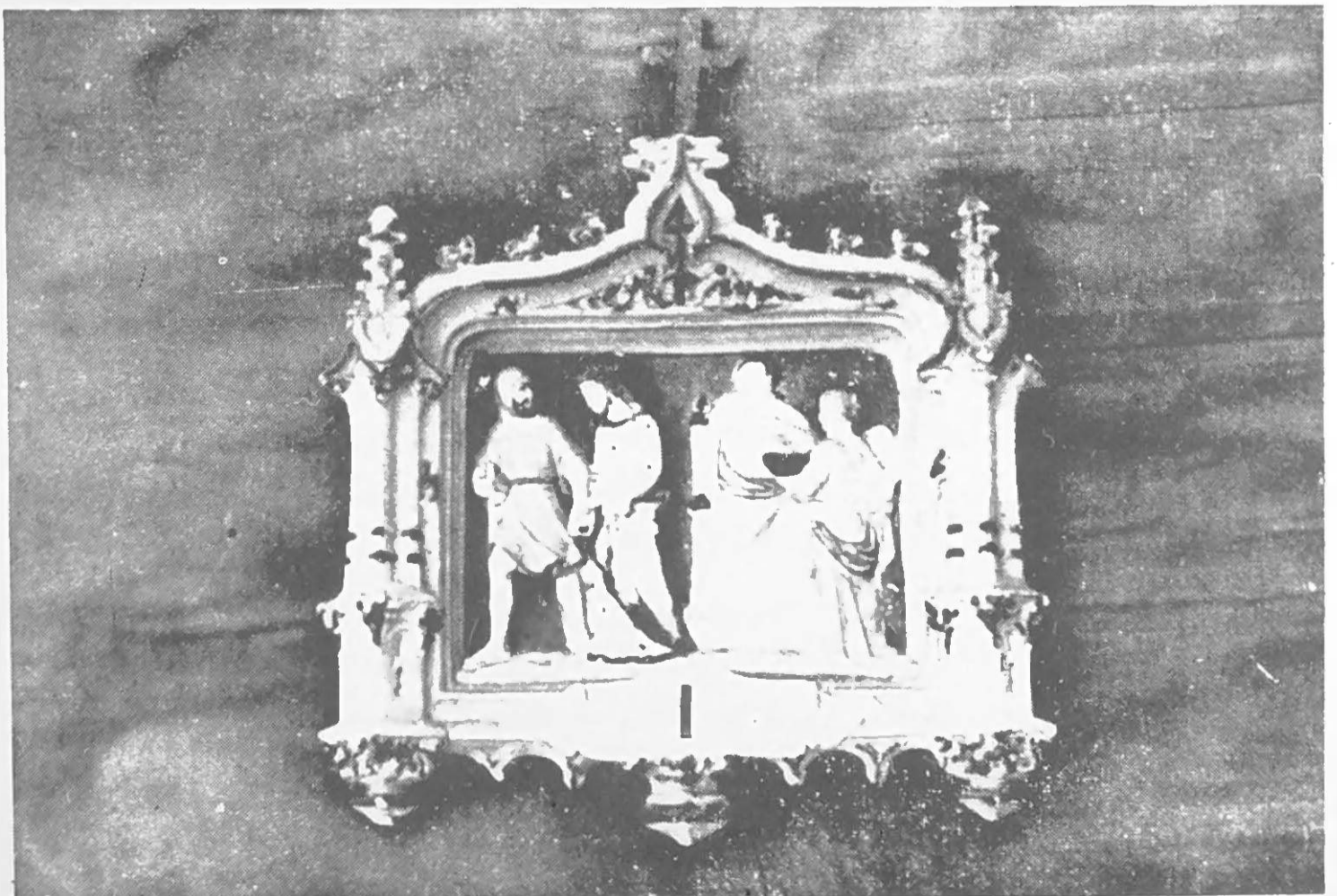
Literatuur : Aalter : familiepapieren Verhoustraete : notities A. Verhoustraete.

1. De H. Hartkapel met het huis van de bewaarder. (1975)

2. Binnenzicht. (1975)

3. Een statie van de neogotische kruisweg. (1975)

WIE KENT WIE ?

De heemkundige tentoonstelling gehouden in het cultureel centrum, ter gelegenheid van „1000 jaar Aalter” in 1974, heeft aangetoond dat er heel wat oude foto's bestaan, welke van belang zijn voor het verleden van onze gemeente en dat er bovendien een zeer grote belangstelling voor bestaat.

Onder de rubriek „Wie kent wie ?” zullen wij in elk nummer één of meerdere foto's van groepen of gebeurtenissen van vóór 1946 laten verschijnen, met de namen van de personen, die er op voorkomen en eventueel een korte uitleg over de afgebeelde groep of gebeurtenis.

Wij vragen aan de bezitters van soortgelijke foto's ons een handje toe te steken. Dit kan gebeuren door ons foto's te bezorgen met daarbij zoveel mogelijk inlichtingen van de er op voorkomende personen. De in bruikleen ontvangen foto's zullen na korte tijd terugbezorgd worden aan de eigenaar.

Het zal ons vanzelfsprekend niet mogelijk zijn steeds alle namen terug te vinden vóór de publikatie van bepaalde foto's. Vergissingen en onnauwkeurigheden zijn natuurlijk ook niet uitgesloten. De lezers van ons tijdschrift worden daarom verzocht ons te helpen bij het verzamelen van de ontbrekende gegevens en ons op onnauwkeurigheden attent te maken.

Wij maken van de gelegenheid gebruik om aan iedereen te vragen geen foto's of dokumenten, welke kunnen van nut zijn voor het navorsen en het beschrijven van het verleden van onze gemeente, te laten verloren gaan, doch ze zorgvuldig te bewaren en eventueel voor publikatie in bruikleen te geven aan onze kring.

Wij danken bij voorbaat al diegenen, die ons op een of andere manier hun medewerking zullen willen verlenen.

Maurice Thys.

DE ZONDAGSCHOOL TE AALTER IN 1925

Ook na hun plechtige Kommunie gingen de meeste jongens en meisjes nog verder naar de Zondagschool, waar zij onder de hoede van oudere meisjes of jongens, van de zuster of van de onderpastoor een deel van hun zondagnamiddag (ongeveer anderhalf uur) doorbrachten. De Zondagscholen zijn na de tweede wereldoorlog verdwenen.

Onderstaande foto van de 3de klas van de Meisjeszondagschool in 1925 werd genomen op de speelplaats van het klooster in de Brouwerijstraat.

Zondagschool 1925 - 3de klas

Van links naar rechts :

Zittend : Maria Van Poucke, Maria Mattheeuws, Maria Van Vooren, Moeder Aldegonde, Onderpastoor Delacroix, Zuster Colette, Margriet Mattheeuws, Clara Van Damme en Madeleine Ardeel.

2de rij : Germaine Sierens, . . . ? . . . , Maria De Wulf, . . . Hendrickx, Clarisse Maerschack, Madeleine Van Dyck, Bertha Van Doorneveldt, Madeleine Thys, Clara Eelbode en Anna Lambrecht.

3de rij : Clarisse Bultinck, Madeleine Hautekeete, . . . ? . . . , Margriet De Bruyne, Antoinette Versele, Margriet De Wulf, . . . ? . . . , Clara Vermeersch, Madeleine Van Poecke en Madeleine Ledeganck.

Bovenste rij : Clara Van De Keere, Irène Huys, Gabriëlle Taghon, Alfonsina Van de Walle, Flora Hendrickx, Marie Steyaert, Maria Vermeire, Clara Smessaert, . . . Boméré en Angélique Coddens.

MIJMERING BIJ EEN GRAFSTEEN (I)

In deze rubriek zullen we, in elke aflevering van ons tijdschrift, het opschrift en de foto van een bepaalde grafsteen, die te vinden is in een van de zes kerken van Groot-Aalter, publiceren. Ook de grafstenen die in de kerkmuren gemetseld zijn, zullen we in deze rubriek aan bod laten komen. Daarbij zullen we trachten over de personen, voor wie de grafsteen bestemd was, wat meer informatie te verzamelen over zijn afstamming, zijn leven en rol in het openbaar leven te Aalter. We beginnen deze rubriek met een grafsteen uit de Sint-Corneliskerk van Aalter.

1. GRAFSTEEN VOOR PASTOOR JOANNES DE LANGHE

De vader van pastoor Joannes De Langhe was baljuw en notaris te Bellem. Zijn moeder Anna-Monica Bake erfde van haar vader Jan-Engelbert het Bakensgoed, gelegen te Sint-Maria-Aalter. Na haar dood bleef de hofstede in onverdeeldheid tussen Joannes De Langhe en zijn zuster. Pastoor De Langhe bleef overnachten op het Bakensgoed wanneer hij zijn parochianen van het Aaltershoekje kwam bezoeken.

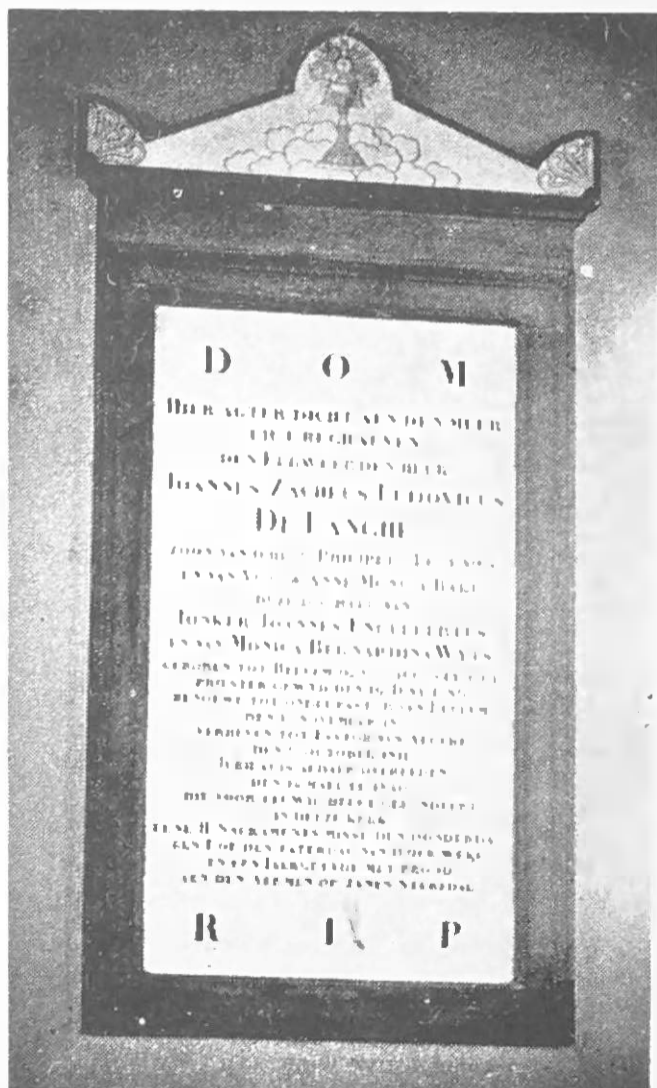

Foto Roger Defruyt

D.O.M.

*Hieragter dicht aen den muur
ligt begraven
den Eerweerden Heer
Joannes Zacheus DE LANGHE
zoon van dheer Philippus Eugenius
en vrouw Anne Monica Bake
deze dochter van
jonker Joannes Engelbertus Bake
en van Monica Bernardina W' yts
Geboren te Bellem
den 23 augusty 1761
priester gewijd den 19 juny 1786
benoemt tot onderpastor van Bellem
den 15 november 1802
verheven tot pastor van Aeltre
den 6 october 1811
jubilaris aldaer overleden
den 13 maerte 1840
die voor eeuwig heeft gefondeert
in deeze kerk
eene H. Sacramentsmisse
den donderdag
een lof den zaterdag van ieder weke
een jaergetijde met brood
aen den aermen op zijn sterfdag
R.I.P.*

Na zijn dood schonk hij een legaat van 7.564 F. aan de kerkfabriek en het armbestuur van Aalter. Dit geld werd o.m. gebruikt voor het vervullen van de fundatie die op zijn grafsteen vermeld staat. Dit legaat was een zeer belangrijke schenking. Pastoor De Langhe behoorde, in tegenstelling met zijn opvolgers, tot de klasse van de meest belaste personen van Aalter. Zijn fortuin had hij natuurlijk geërfd van zijn vader Engelbert Bake. De waarde grafsteen getuigt nu nog van de rijkdom van de familie De Langhe.

Joannes De Langhe was onderpastoor van Bellem van 1802 tot 1811. Hij was negentwintig jaar zieleherder van de toen zeer uitgestrekte parochie Aalter. Na een lange en pijnlijke ziekte overleed hij op 13 maart 1840.

Luk Stockman.

AALTERSE PLAATSNAMEN

In deze rubriek zullen we trachten de belangrijkste en oudste plaatsnamen voorkomend binnen het grondgebied van de oorspronkelijke gemeente Aalter, te verklaren en hun vormevolutie te beschrijven. Zoals het voor de hand ligt, zullen we beginnen met de gemeentenaam Aalter zelf.

1. AALTER

De oudste vermelding van de gemeente Aalter, daterend van 974, is te vinden in het Liber Traditionum van de Gentse St.-Pietersabdij. Alhoewel de tekst duidelijk leesbaar is, bestaat er toch enige twijfel over een bepaalde letter. Vroeger las men steeds HALESTRA, terwijl dr. M. Gysseling, de bekende plaatsnaamkundige, het nu bij HALEFTRA houdt (1).

Volgens dezelfde geleerde, op wiens advies wij vaak een beroep zullen doen, betekent de naam Haleftra jeneverbessenstruik. De gemeentenaam Haaltert heeft dezelfde oorsprong als de naam van onze gemeente, zoals dat mag blijken uit de evolutie van de naam Aalter.

We vinden :

— in 1187 : HALTRA (2)	— in 1548 : HAELTERE (7)
— in 1289 : HAELTERT (3)	— in 1688 : HAELTRE (8)
— in 1375 : HAELTRE (4)	— in 1723 : AELTRE (9)
— in 1389 : HALTRE (5)	— in 1789 : AELTERT (10)
— in 1473 : HAELTERT (6)	— in 1900 : AELTRE

Uiteindelijk is het AALTER geworden, alhoewel in de gewestraal het eerder AALTRE klinkt. Pas in het begin van de 18de eeuw is de „h” weggevallen.

2. KOUTER en HOGE KOUTER

In veel gemeenten in Vlaanderen komen kouters voor. Zelfs een stad als Gent heeft nu nog een Kouter. Waar koutertoponiemen voorkomen, liggen meestal ook de oudste landbouwgronden, die reeds werden bewerkt in de Gallo-Romeinse tijd of in de vroegste middeleeuwen.

Het woord kouter heeft een latijnse oorsprong, want het is ontstaan uit het latijnse woord „cultura” dat kultuurgrond betekent. Dat is dus grond die ontgonnen werd en voor de landbouw geschikt gemaakt. Te Aalter liggen twee belangrijke koutercomplexen nl. de KOUTER en de HOGE KOUTER. Op deze beide kouters lag het akkerland dat door de meier en de horigen van de Villa Haleftra werd gebruikt. Dit zijn de oudste landbouwgronden van Aalter, die reeds meer dan duizend jaar produktief zijn geweest !

Eerst laten we enkele vindplaatsen volgen voor de KOUTER en daarna enkele voor de HOGE KOUTER.

- in 1514 : „in den CAUTERE jeghens den meulenberch op de zuutsijde van de strate” (11).
- in 1626 : „een stick cauterlandt commende metten suuthende up den wech al zo men gaet van Haeltrekercke naer Looven”
Brouwerijstraat (12).
- in 1659 : „te Sraethem op de CAUTERE” (13).

De Kouter was tamelijk uitgestrekt; hij werd begrensd door de Stationsstraat, Sint-Maria-Aalterstraat, Bierweg en Brouwerijstraat.

Voor de HOGE KOUTER hebben we volgende vindplaatsen :

- in 1514 : „op den CAUTRE buuten Hautem” (14).
- in 1540 : „op de COUTER aenden Groenen wech” (Molenstraat), (15).
- in 1638 : „in Wijbroeck CAUTERE” (16).
- in 1791 : „op den HOOGHEN CAUTER” (17).

De HOGE KOUTER had ongeveer volgende grenzen : Stationsstraat, Weibroekdreef, Oostmolenstraat en Bellemstraat. De Weibroekkouter sloot onmiddellijk aan bij de HOGE KOUTER. In feite vormden ze een koutercomplex.

Nabij het Woestijnegoed lag er ook nog een kleine kouter zoals blijkt uit een tekst van 1627 : „op de noordtsijde over de nieuwe vaert in dese prochie in het Woestijnen KOUTERKEN” (18).

L. Stockman.

(1) M. GYSSELING, *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226)*, Brussel, 1960, Deel I, blz. 33.

- (2) A. VERHULST en M. GYSSELING, *Gros Brief*, Brussel, 1962, blz. 148.
- (3) Brugge, Archief Sint-Janshospitaal, doos varia, rol nr. 8.
- (4) Om de verwijzing naar de bronnen te vergemakkelijken gebruiken we volgende afkortingen : RAG : Rijksarchief Gent; ARA : Algemeen Rijksarchief Brussel; RK : Rekenkamer; RR : Rolrekeningen; KAA : Kerkarchief Aalter; LvdW : Land van de Woestijne.
ARA RR nr. 239.
- (5) ARA RK nr. 7834 f° 1 r°.
- (6) ARA RK nr. 1089 f° 188 r°.
- (7) RAG LvdW nr. 148, f° 2 r°.
- (8) RAG LvdW nr. 249, f° 1 v°.
- (9) RAG LvdW nr. 249, f° 119 r°.
- (10) RAG LvdW nr. 285, f° 175 v°.
- (11) RAG KAA nr. 27 f° 38 r°.
- (12) RAG LvdW nr. 226, oorkonde van 1626.
- (13) RAG KAA nr. 12, rek. 1659-1660, f° 7 r°.
- (14) RAG KAA nr. 27 f° 90 r°.
- (15) RAG LvdW nr. 371 f° 63 v°.
- (16) RAG LvdW nr. 112, verkoopakte van 1638, f° 1 v°.
- (17) RAG LvdW nr. 386 f° 33 r°.
- (18) RAG KAA nr. 26 f° 15 v°.

LAND VAN DE WOESTIJNE

Tijdschrift van de Heemkundige Kring „Arthur Verhoustraete”

Erevoorzitster : Mej. Anna VERHOUSTRAETE, Lostr. 30, Aalter.

Voorzitter : Luk STOCKMAN, Brugstr. 103, Aalter.

Ondervoorzitter : Maurice THYS, Bierweg 29, Aalter.

Sekretaris-penningmeester : Roger DEFRUYT, Kestelstr. 57, Aalter.

Verslaggever : Eric CLAEYS, Loveldlaan IV, 14, Aalter.

Leden :

Jan CAMERLINCKX, Schuurlo 12, Aalter.

José DEGUFFROY, Ter Weibroek 29, Aalter.

Maurice MICHIELS, St.-M.-Aalterstraat 34, Aalter

Marcel SAELENS, Wingenstr. 82, Aalter.

Br. Achiël TAILDEMAN, Redemptoristenklooster, 2160 Essen.

Jean VAN CLEVEN, Manewaarde 14, Aalter.

Robert VERHELST, Stationsstr. 44, Aalter

André VERHOUSTRAETE, Lostr. 30, Aalter.

Lidmaatschapsbijdrage 100 fr. per jaar.

Steunende leden 250 fr. en ereleden 500 fr. per jaar.

Te storten op rekening nr. 442-6594361-40 van Heemkundige Kring „Arthur Verhoustraete”, Kestelstraat 57, 9880 Aalter.

Verschijnt tweemaal per jaar.

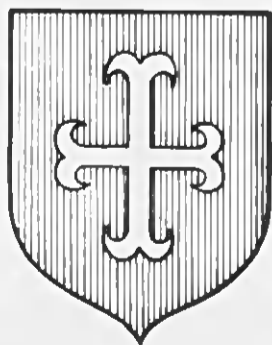
Er worden geen afzonderlijke nummers verkocht.

INHOUD VAN DIT NUMMER

R. DEFRUYT : Bij de stichting van de Heemkundige Kring „A. Verhoustraete”	3
R. DEFRUYT : Heemkundige tentoonstelling 1943	7
J. VAN CLEVEN : Aalters kunstbezit	11
1. H. Hartkapel - Oostmolenstraat	
M. THYS : Wie kent wie ?	14
L. STOCKMAN : Mijmeringen bij een grafsteen	16
1. Grafsteen voor Pastoor J. de Langhe	
L. STOCKMAN : Aalterse plaatsnamen	17

Land van de Woestijne

Tijdschrift van de
Heemkundige kring „Arthur Verhoustraete”

1e jaargang · nr. 2 · 1978

GESCHIEDENIS VAN AALTER

Onze voorzitter, Luk Stockman, is klaar met zijn „Geschiedenis van Aalter”, geschreven in opdracht van het Gemeentebestuur. Het eerste nummer zal hopelijk in de maand september aan het publiek voorgesteld worden. Geschreven met behulp van het archief Land van de Woestijne, het gemeentearchief, het kerkarchief en met behulp van het vorserswerk van Arthur Verhoustraete, behandelt dit werk het rijke Aalterse verleden in twee grote delen.

Gedrukt op formaat 26,5 × 19,5 cm in dubbele kolom, zal het werk ongeveer 560 pagina's omvatten en verlucht zijn met ongeveer 200 foto's en kaarten. Het genaaide boek kost 600 fr en het gebonden in kunstlederen band 1.200 fr. Er kan vooraf ingeschreven worden door storting op prk. 000-0025736-31 van het Gemeentebestuur Aalter. De namen van de intekenaars op het lukse-exemplaar zullen achteraan in het boek vermeld worden.

R.D.

AAN ONZE LEDEN !

Hernieuwing lidmaatschap en abonnement „Land Van De Woestijne”.

Het verschijnen van dit nummer betekent het einde van de eerste jaargang. Voortaan zal het 1ste nummer van iedere jaargang verschijnen in de loop van de maand januari en het tweede even vóór de vakantie.

De bijdrage voor 1979 (2de jaargang) is 200 fr. voor gewone leden, 250 fr. voor steunende en 500 fr. voor ereleden.

Willen wij een verzorgde brochure, die rijk geïllustreerd is met foto's en kaartjes, dan zijn wij verplicht het lidmaatschap op die som te brengen.

Betaal alleen met ingesloten overschrijvingsformulier; die manier is het makkelijkst voor onze administratie.

LET WEL !

1. Alleen zij die hun lidmaatschap hernieuwd hebben, ontvangen de 2de jaargang. *Betaal vóór 1 oktober*, maar U doet het best *onmiddellijk!*
2. Heel wat leden hebben door de fusie van de gemeenten een andere straatnaam gekregen en misschien ook een ander nummer. Als u in het geval bent, laat het weten aan ons sekretariaat a.u.b.

HISTORISCHE SPEURTOCHT IN DE BROUWERIJSTRAAT TE AALTER

Uit een stuk van 1753 blijkt dat deze straat toen „het Swaene- of Brouwerijstraetjen” genoemd werd. Sedert de modernisering van het wegdek, de aanleg van de parking en de Knokkeweg en het oprichten van de Technische School, is deze straat totaal van uitzicht veranderd, maar toch zijn er nog enkele merkwaardige gebouwen overgebleven die aantonen dat dit lang geleden een voorname straat moet geweest zijn.

Bij het begin van de straat treffen we het huis aan waar onderpastoor Rijckaert woont en waar ook vele van zijn voorgangers gewoond hebben, waaronder de Eerw. Heren Brijs, Van Caeneghem, De Letter, Van Impe en Bousen. Dit mooie huis, dat onlangs gerestaureerd werd waardoor het opnieuw zijn oud uitzicht heeft gekregen, evenals het huis ernaast, dat echter door verbouwing van uitzicht veranderde, zijn zeker van de oudste woningen van de straat.

Het huis waarin de champetter Sittard woonde.

Verdwenen Estaminet „In de dry klokken” - hoek Brouwerijstraat en Kerkstraat in 1903-1904 (Bemerk de kerktoren in opbouw rechts !)

Op de hoek van de Brouwerij- en de Kerkstraat stond, tot bij de verbreding van de straat, een zeer mooi huisje waar zeer vele jaren een winkeltje en daarna een herberg gehouden werd. Vóór de tweede wereldoorlog woonde

de familie Edmond Van den Heede-Carette daar tot in 1934, het jaar waarin ze verhuisd is naar de herberg, wat verder in de straat, waar nu de garage van hun zoon Maurice staat. De herberg werd na hen verder uitgebaat door de familie André Vrient-Van den Heede. Een zeer oude foto van dit huisje kan men vinden in het boek „Rond Aalter in den Fanschen tijd...”, geschreven door politiekommisaris Van de Genachte, die in de straat heeft gewoond tot in 1918. Onder de foto staat : „Het huis waarin de champetter Sittard woonde”. Deze Sittard was een figuur uit hogergenoemd boek, doch uit opzoekingen gedaan door Arthur Verhoustraete is gebleken dat deze man nooit bestaan heeft.

Langs de rechterkant van de straat, daar waar nu August Van Landeghem woont, was er ook een „estaminet” waar tevens een spekwinkeltje en ook een spaarkas gevestigd was. Deze herberg is lang uitgebaat geweest door Isidoor Van Driessche (1867-1959). Vóór hem heeft Fernand De Wulf er gewoond.

Oud huis Vrient en estaminet van I. Van Driessche

Op de andere hoek, daar waar nu de meubelwinkel van Maeyaert gevestigd is, hebben een viertal kleine huisjes gestaan. Op de hoek stond er een herberg, daarnaast in de Kerkstraat woonde o.a. de grafmaker Theofiel De Muynck. Langs de andere zijde van de herberg, in de Brouwerijstraat, heeft, als laatste, de schoenmaker Theodoor Billiet gewoond tot in 1942. Het huisje werd afgebroken in 1945. De andere huisjes zijn afgebroken in 1929-1930 om de meubelwinkel op te richten. In het eerste huis daar voorbij, waar Maurice Declercq woont, woonde vóór 1940 de schoenmaker Theofiel Neiryck, die er een herberg uitbaatte vanaf 1919.

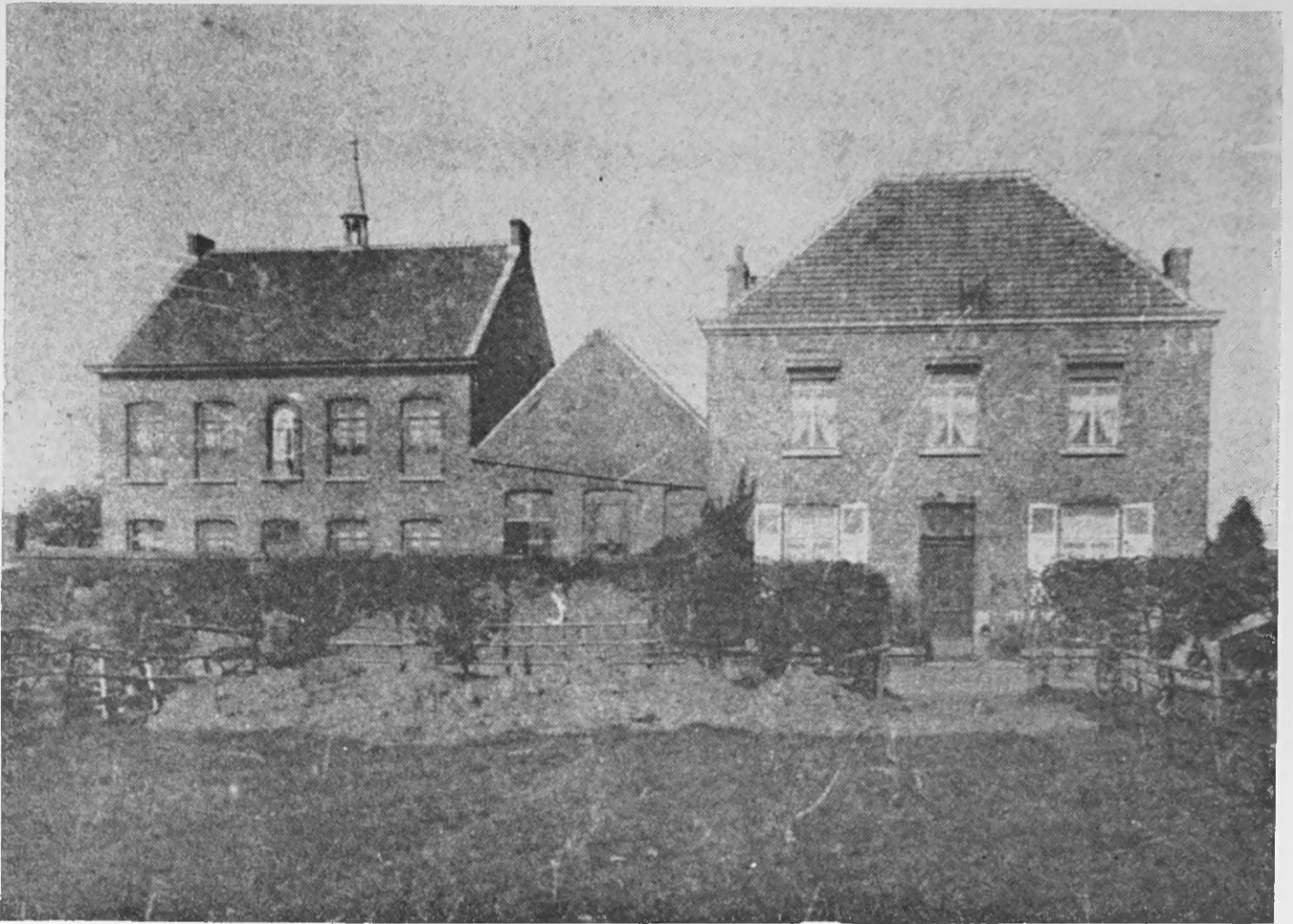
Wat verder langs de rechterkant van de straat treffen we de enige smidse aan, die te Aalter is overgebleven. Ook dit huis is een herberg geweest. Het is reeds vrij oud en zeer mooi gekalkt en geverfd. Raymond De Vreese heeft er gewoond en het beroep van smid uitgeoefend en nu woont Alfons Van Acker er. Hij is een gediplomeerd hoefsmid, doch de tijd dat men hier bijna niet kon voorbijkomen, zonder dat hij een paard aan „t beslaan” was, is ook al lang vervlogen.

Smidse met „champetter”

Tijdens de tweede wereldoorlog is de Brouwerijstraat tweemaal getroffen geweest door het oorlogsgeweld. Op 23 mei 1940 heeft een Duits vliegtuig 3 lichte bommen afgeworpen, bestemd voor de waarnemingspost van het Belgisch Leger, gevestigd op het platform van de meisjesschool. Eén der bommen viel dicht bij de muur langs de koer van de school, een andere kwam neer in de hof van de koster Eugene Gryspeirt, die in de Kerkstraat woonde, naast het huis waar nu reeds vele jaren één der twee onderpastoors woont. De derde bom is gevallen op het huis van Alfred Van Vooren, waar ook een koffiebranderij gevestigd was. Dit huis stond daar waar nu het appartementsgebouw staat, naast het huis van Alfons Van Acker. In het huis waren Belgische soldaten aanwezig en één van hen, die zich juist bij de trap bevond, werd door de bom gedood. In het kerkhofregister werd daaromtrent vermeld : „Hofman André, Sergeant, Intendentiekorps, 23 jaar en 6 m., overleden op 23 mei 1940 in de Brouwerijstraat, begraven op 24 mei, ontgraven en overgebracht naar Brussel”. Eveneens tijdens de dramatische meidagen van 1940 werden lichte brandbommen geworpen boven de Brouwerijstraat, waarvan het grootste deel terecht kwam op het

kerkhof. Twee kleine branden, één in de patronage en één in de Brouwerijstraat konden vlug geblust worden.

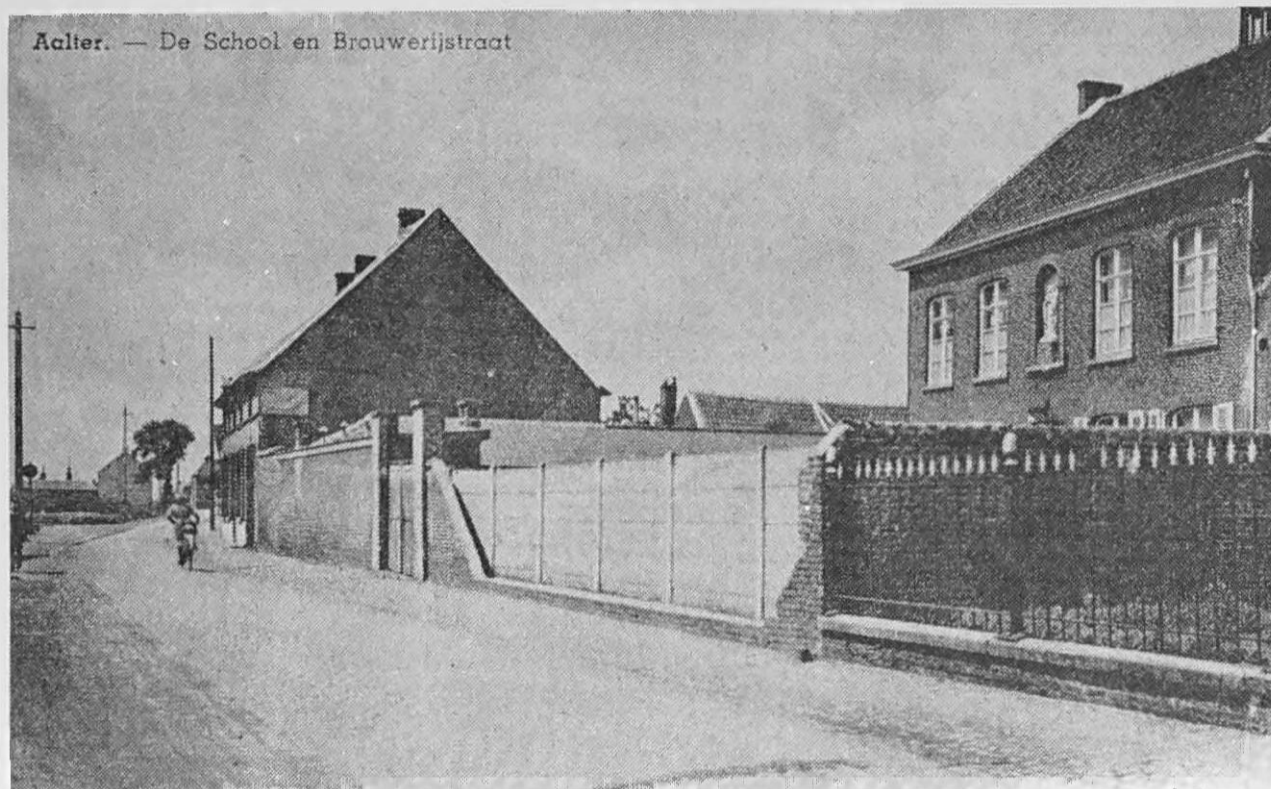
Het Klooster in 1904, kapel en Huis Marcel Van Vooren

Juist naast de kapel van het klooster staat een mooi herenhuis dat reeds bestond rond de eeuwwisseling, want het komt voor op een foto genomen in 1904 ter gelegenheid van het 25-jarig jubelfeest der katolieke scholen van Aalter. Vóór het huis stond vroeger een afsluiting in smeedwerk van ongeveer anderhalve meter hoog. Wegens verbouwing heeft het huis zijn oud uitzicht verloren. Het is bewoond geweest door de in Aalter goed bekende familie Storme.

Het klooster werd gebouwd in 1879 en tot nu toe werden er geen noemenswaardige wijzigingen aangebracht, zodat het nog vrij goed zijn oud uitzicht bewaard heeft. De eerste zusters zijn echter reeds op 30 april 1852 naar Aalter gekomen om er het pas opgerichte wezenhuis te besturen. In het „Memorieboek van het Huis van Aeltre” wordt daaromtrent vermeld het geen volgt : „Op verzoek van den Eerweerden Heer J.B. Gevaert, Pastor te Aeltre, en met de toestemming van Zijne Hoogweerdigheid LUDOVICUS JOSEPHUS DELEBECQUE, Bisschop van Gent, heeft Moeder Overste van het Klooster, van Sint-Denijs-Westrem naer Aeltre Religieusen gezonden van het Order van den Heyligen Vincentius de Paulo, ten eynde aldaer het meyskens-weezenhuis te bestieren...”. De eerste twee zusters waren Zuster Vincentia, in hoedanigheid van Moeder en Zuster Philomena als speldewerk „Meesteresse”. Het wezenhuis was gevestigd in het oudste

deel van de jongensschool in de Stationsstraat; het heeft opgehouden te bestaan vanaf 1 oktober 1879.

Het honderdjarig verblijf van de Zusters te Aalter werd in 1952 met grote luister gevierd. Aan dit eeuwfeest herinneren twee gedenksteentjes in de afsluitingsmuur langs de straat.

De Brouwerijstraat rond 1952. Op de achtergrond de oude linde.

De plaats waar nu de parking is, werd vroeger algemeen „den haard” of „den ird” genoemd, waarschijnlijk omdat er tegen de kerkhofmuur, vóór 1940, bomen opgestapeld lagen, die daar ter plaatse, met de hand, tot planken gezaagd werden, waarbij er natuurlijk nogal wat brandhout over bleef. Tussen 1 en 8 april 1934 werd er op deze plaats een zeer merkwaardige handelsfoor gehouden, die zeer veel bijval genoot. Er stonden trouwens nog heel wat andere manifestaties op het programma, waaronder een koers voor beroepsrenners.

De garage van Maurice Van den Heede werd gebouwd op de plaats waar zijn ouders een herberg en een winkel hebben uitgebaat vanaf 1934. Waar zijn huis staat heeft een oud huisje gestaan. Daarnaast staat een oude verlaten boerenwoning, die nog dienst doet als lokaal van de KLJ, doch die onteigend werd voor de aanleg van een verbindingsweg naar de nieuwe woonwijk in de Kouter. Zij is zeer lang bewoond geweest door de familie Cyriel Dierickx.

Juist daarnaast, waar nu het café „Atoom” staat, stond vroeger, op een hoogte, de molen van Van Lantschoot. In de studie „Molens van Aalter” door Arthur Verhoustraete gedaan in mei 1944 lezen we over deze molen hetgeen volgt :

„Brouwerijstraat. Kadaster sectie H nr. 70 a. Steenen koornwindmolen

op lagen wal. Gebouwd onder het Fransche bewind. Het kadaster van het jaar 1811 vermeldt hem als toebehoorende aan Francis-Jacob de Sutter, herbergier te Ruiselede. Deze de Sutter woonde nog in 1805 te Aalter; hij staat aldaar vermeld als landbouwer; hij stierf te Ruiselede in 1818".

„Uitbater van den molen na hem was zijn zoon Ferdinand. In 1829 werd de molen verkocht aan Karel van der Moere, mulder te Sint-Joris-ten-distel. Zijn schoonzoon, Bernardus Storme, was er waarschijnlijk van dan af de uitbater van. Dezes vrouw, Ferdinanda van de Moere in 1852, en Bernardus Storme zelf, in 1869, werden er de eigenaars van.”

GEMEENTE AALTER

Tentoonstelling

VAN HANDEL- NIJVERHEID-
— HOFBOUW- & NEERHOF —

1-8 APRIL 1934

REGLEMENT

drukk. Paat, Aalter

Groepsfoto Inrichtend comité en personeel. Uit de verzameling Verbuustraeete. Van boven links naar bovenaan rechts : ?, ?, M. De Wispe-laere, Alfons Alyn, Tb. Van De Walle, René De Vliegber, J. Van De Walle, Raym. De Vreese, R. Lambrecht, Schepen, Jules Vereecke, Faut J., E.H. Van Compermolle, Thienpont, Reysenaer, K. Bockaert, Pastoor Van

Loo, ?, ?, E.H. Colpaert, G. Vestens, ?, Raymond Vandebroecke, ?, Maurice Laroy, Struyveldt, H. Vereecke, Arthur Verbuustraeete (Nolf in de volksmond), J. Haus, Browns, René Coddens, Tb. De Backer, J. Martens, Raym. Claeys, Tb. Almey, C. Van Hauwerbeke, Hector Maenhout, Verbege, ?, ?, Jozef Van Belleghem, ?.

„In 1886 werd de molen verkocht aan Felix de Bruyne, zoon van Carolus-Ludovicus, eigenaar van molen nr 7 (bedoeld wordt de molen in de Brugstraat). In 1888 wordt er een stoomtuig aan toegevoegd.”

„Felix de Bruyne verliet de gemeente in 1892, en Alfons Van Lantschoot-Smessaert, zoon van den mulder op molen nr 8 (bedoeld wordt de molen op Aalter-brug, op de noordkant van de vaart) wordt hier mulder. Deze koopt de molen in 1903, maar hij trekt in 1906 naar Amerika.’

„De molen werd dan door August Goeminne aangekocht, die hem in 1907 laat afbreken.”

Tussen de Knokkebaan en de Bierweg bevinden zich nog vier oude huizen. Vooreerst het oude herenhuis, nu nog bewoond door de weduwe Van Ruymbeke, dat eigendom geweest is van de familie De Smet, die eigenaar was van twee molens te Aalter. Het huis is onteigend voor de verbreding van de Knokkeweg en wordt afgebroken.

Daarnaast bevindt zich een zeer groot herenhuis, gebouwd in 1905, dat bewoond geweest is door de familie Steyaert, die een stokerij bezat waarvan de schouw nog te zien is in de Biezemkerkweg. Daarnaast bevindt zich een mooi witgekalkt boerenhoveke, dat nog bewoond geweest is door de familie Van den Heede, de grootouders van Maurice. Tenslotte is er nog het oude herenhuis van de familie Rutsaert, dat echter door verbouwing zijn vroeger uitzicht heeft verloren. Aan weerszijden van dit huis heeft een langwerpige arbeidershuisje gestaan. Hier is een brouwerij gevestigd geweest waarvan men nog overblijfselen kan zien langs de Bierweg. Langs de overzijde van de straat, op enkele meter van het café „Rialto”, heeft een oude linde gestaan, welke de „bierboom” genoemd werd wegens de

nabijheid van de reeds genoemde brouwerij. Anderzijds werd de Lindestraat naar deze boom genoemd, alsook naar het café „De Linde” waar Omer Mortier woont. Dit huis werd gebouwd door Petrus Haeck, de vader van Georges, die er een bakkerij had en dagelijks met zijn kar en wit paard naar Stratem en Maria-Aalter reed.

Op de hoek tussen de Lindestraat en de Brouwerijstraat bevindt zich nog een mooi huis, dat vóór de tweede wereldoorlog bewoond was door de gezusters Rutsaert. Vóór het huis bevond zich een bloemenhofje met een muurtje met een hoge afsluiting in smeedwerk. Na het bombardement op het vliegveld in de Brugstraat op 18 mei 1940, waarbij de rijkswachtkazerne zeer zwaar beschadigd en onbewoonbaar werd, is het voornoemde huis verschillende jaren gebruikt geweest door de Rijkswacht. Het huis werd echter grondig gewijzigd om er een beenhouwerij in onder te brengen.

Van op deze plaats heeft men een prachtig zicht op de kerk, de pastorie en de „patronage”. In dit laatste gebouw werden gedurende tientallen jaren de voornaamste kulturele activiteiten gehouden.

Zoals de andere voornaamste straten in Aalter was ook de Brouwerijstraat verlicht door gaslantaarns die 's avonds moesten aangestoken worden en 's morgens gedoofd. Eén van die lantaarns hing boven de inrijpoort van Firmin De Vreese, naast het klooster en de laatste in de straat stond aan de reeds hoger vermelde bakkerij van Petrus Haeck. Eenmaal voorbij deze plaats moesten de mensen zich naar de Sterrestraat, het Hageland of naar Stratem begeven of ervan komen langs zeer slechte wegen en in de vol-

slagen duisternis. Met de opkomst van de elektrische verlichting zijn deze gaslantaarns geleidelijk verdwenen, zodanig dat er in 1940 geen enkele meer overbleef.

In de Brouwerijstraat hebben een tiental herbergen („stamnees” zei men in Aalter) bestaan, want behalve deze reeds vermeld in deze bijdrage, waren er ook nog andere nl.: bij Dolf Vergotte, naast de winkel van Roger Dombrecht, Maurice Van Belleghem had een herberg en een beenhouwerij op de hoek van de Brouwerijstraat en de Sint-Gerolfiaan waar Gerard Rutsaert gewoond heeft. Hij is later in een herberg gaan wonen aan het station waar nu de apotheek staat. Wat verder in de straat, rechtover de parking, was er nog een herberg, waar Ernest Ornelis gewoond heeft, die zeer vele jaren muzikant geweest is in de fanfare „Eendracht”, en ten slotte was er ook een herberg in het reeds voornoemde huis, dat dienst doet als lokaal van de KLJ en „De Hoeve” genoemd wordt.

Verdwenen woning, winkel en herberg van Edm. Van den Heede

Zoals in vele straten en wijken was er, ook in deze straat, ieder jaar kermis. Tussen de twee wereldoorlogen werd ze ingericht in samenwerking met de inrichters van Sterrestraatkermis. De kermis had telkens plaats op de eerste zondag na halfhoogst. Door de aanleg van de Knokkebaan werd de straat als 't ware in tweeën gesneden, zodat mede door het verdwijnen van sommige herbergen het voor de inrichters steeds moeilijker werd om de kermis in leven te houden. Er zijn zelfs een tijdje reuzen geweest nl. Tekla Destoker en Louis De Brouwer, die echter reeds geruime tijd niet meer bestaan. Er heeft wel een tijd bestaan, dat de straat een ganse groep bezat,

gekleed in blauwe kiel, pet en rode halsdoek.

De weg naar Maria-Aalter was een smalle kalseide, aangelegd tussen 1870 en 1873, die toen in zeer slechte staat verkeerde. Eerst liep hij door een enge doorgang, met rechts oude stallingen en wat verder een oud huisje en ernaast de timmerwinkel van Vital Van Durme. Links was alles zoals het nu nog is tot en met het huisje waar Wiezeke Deneve gewoond heeft. Het laatste huis van de straat was dit van Jozef De Meyer. Het is door verbouwingwerken totaal van uitzicht veranderd.

Eenmaal deze woning voorbij kwam men in het volle veld, doch de laatste jaren werden er talrijke huizen bijgebouwd. De weg heet nu Brouwerijstraat tot daar waar hij samen loopt met de weg van het station naar Sint-Maria-Aalter.

De eerste weg die we kruisen is de eigenlijke Bierweg, die, vóór de grote herziening van de straatnamen, liep van aan de Lindestraat tot aan de „pale” in de Brugstraat. Dit is een zeer oude weg die reeds voorkomt op de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt tussen 1771 en 1778 op initiatief van Graaf de Ferraris. De weg vormde een korte verbinding met Poeke en kwam uit op de Lindestraat aan het huis waar Alfons Moeykens gewoond heeft. Hij werd onderbroken door de aanleg van de autoweg en tussen de Lindestraat en het huis waar Maurice François woont, verplaatst voor een verkaveling.

Links van de weg, daar waar deze een bocht beschrijft vooraleer af te dalen naar de wijk Stratem, bevond zich tot vóór een dertigtal jaren een kleine vijver, omgeven door oude knorwilgen (tronken). Deze vijver, waarvan nog een foto te vinden is in het reeds aangehaalde boek „Rond Aalter in den Franschen tijd”, werd algemeen de „staalput” genoemd en soms ook de Mostaalput. De officiële naam in de oude dokumenten is nochtans Mostaardput. In zijn boek spreekt Van de Genachte van de „Mostaelvijver”. Volgens A. Verhoustraete had hij in de Franse tijd een oppervlakte van 2 aren 20 centiaren.

In de tijd dat de overledenen met paard en wagen naar hun laatste rustplaats gebracht werden, was het een gewoonte geworden, het stro waarop de lijkst gestaan had, bij terugkeer in de staalput te werpen. Later werd de vijver opgevuld met oud ijzer en onkruid en tenslotte helemaal gedempt. Niettegenstaande zijn geringe betekenis was deze put toch een begrip voor de mensen van Stratem, want nu hoort men soms nog zeggen „... aan de staalput”.

Van op de hoogte midden in één van de Aalterse kouters, heeft men een mooi zicht op de boszone aan de westkant van de gemeente, waar de torens van Sint-Pietersveld boven uitsteken. Deze hoogte was vroeger door de

De Mostaelvijver en het hof „ten Donckergate”.

De heer in donkere kledij is politiekommisaris Van de Genachte, auteur van „Rond Aalter...” waaruit de foto genomen werd.

slechte staat van de kalseide en het smalle fietspad, dat lager lag dan de weg, en geduchte hindernis voor de fietsers. Zij lag ook op de befaamde omloop van Aalter waarop de wielervedstrijden van het center ingericht werden en waarlangs ook de laatste kilometers van Aalter-Brussel-Aalter moesten afgehaspeld worden. Heel wat bekende renners zoals wereldkampioen Karel Kaers, Fons Schepers, Leo De Rijck, Leon Van Daele om er maar enkele te noemen, alsook onze eigen renners hebben slag geleverd in deze „hel” van Aalter.

Links ziet men de gebouwen van de hofstede „ten Donckergate” bewoond door Florimond Coopman, doch deze zijn gelegen in de wijk Stratem. Over deze zeer oude wijk zal in een afzonderlijke bijdrage behandeld worden.

Maurice Thys.

Geraadpleegd werk : Refutatie door Arthur Verhoustraete van het boek „Rond Aalter in den Franschen tijd of de gruweldaden van Wildemouwe en zijn spitsbroeders” van H. Van de Genachte, politiekommisaris te Aalter (1904).

EEN WANDELING DOOR ST.-MARIA-AALTER...

50 JAAR GELEDEN

St.-Maria-Aalter of Aaltershoeken ligt op een zestal km. van Aalter-Centrum. Honderd jaar geleden, toen meestal Franse benamingen gebruikt werden, noemde men deze parochie „Aeltre-St.-Marie” en men voegde er doorgaans „Krakke-Pays” aan toe. Ik heb het mijn grootmoeder dikwijls horen vertellen toen het ging over haar zeldzame treinreisjes. Wanneer de trein hier stopte, riep de kondukteur met luide stem : „Aeltre-Sinte-Marie-Krakke-Pays”.

Dit gezegde schijnt nu nog bij het spoorwegpersoneel bekend te zijn. Toen ik, een paar jaar geleden, aan een bejaard bediende een spoorkaartje voor Gent-St.-Pieters vroeg, wilde hij weten waar ik opgestapt was. Toen ikzelf „Aeltre-St.-Marie” zei, voegde hij er spontaan „Krakke-Pays” aan toe. Aalterhoeksken was vroeger, eeuwen lang, wellicht niets anders dan een streek van heide, bossen en vijvers.

Wij mogen wel zeggen dat M.-Aalter, tot vóór een halve eeuw, nog een brokje heerlijk en ongeschonden natuurgebied was.

Toen men in de jaren twintig een wandeling maakte in de wijk waar ik geboren ben, waren alle wegen nog aardewegen. Ik woonde op de hoeve, gelegen tussen de klokkenhoeve „het Klippelhof” en de klokkenhoeve „Goed ter Blomme”. Mijn grootouders woonden er reeds van 1904. Dit was op de rand van uitgestrekte bossen en minstens 500 m van de dichtstbijzijnde woning. In het midden van de weg waren er toen drie karresporen, met af en toe een min of meer diepe slijkput. Daarnaast lagen, op de rand van de weg, om de 20 m. hoopjes van graszoden van ongeveer een halve meter hoogte. Hierdoor werd belet dat de driewielkarren en de wagens het smalle wandelpad of fietspad stuk reden.

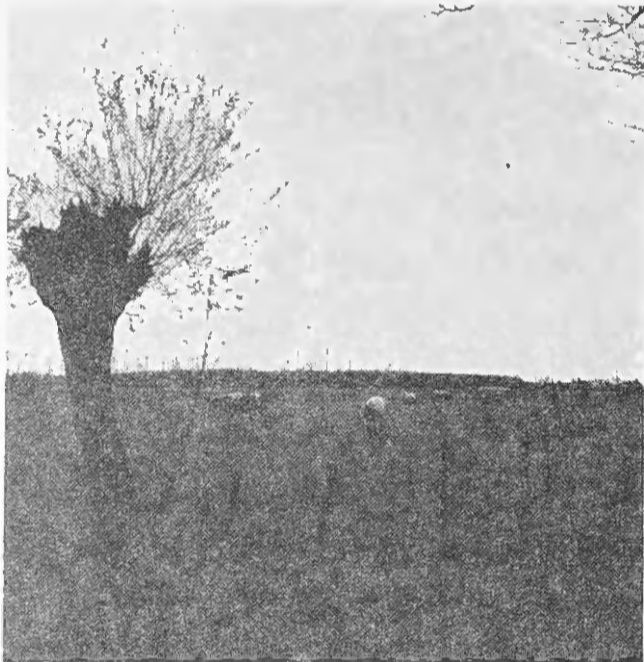
Langs weerszijden van de weg groeide nog een brede, aaneengesloten zoom van heidestruiken. In het voorjaar nestelden in die heideberm de patrijs, de fazant en nog andere vogelsoorten. Toen alles in volle bloei stond, was de bonte wemeling van kleuren een streling voor het oog en het gonsde er van mooie hommels, bijen en alle soorten vlinders en insekten.

De plaats waar nu de t.v.-toren staat, noemde men vroeger „kootjeshoogte”. Dit gebied was meer dan 30 ha. groot. Loof- en sparrebossen, dreven met bundergras (kaaskensgras) en heide overdekten het hele gebied.

In de meimaand gonsde het van de meikevers. In die jaren werd al het mogelijke gedaan om die insekten te vangen, daar zij, naar men zegde, zeer veel schade aanrichtten. Op de school werd een wedstrijd ingericht; wie het meest kevers kon meebrengen, werd met een prijs beloond. Velen brachten er duizenden mee. De hektoliters stonden op de speelplaats en

waren na enkele dagen boordevol. Wanneer men aan beukenhagen, een beuk of een eik schudde, vielen ze met tientallen als eikels naar beneden. En dan maar rapen ! Dit is reeds lang verleden tijd en het is nu wel een wonder als men er nog één ziet. De bossen, de dreven en de oevers van beken en sloten waren, voor wat de vogelstand betreft, een echt natuurreservaat. Zodra de lente in aantocht was, konden wij niet nalaten eens op verkenning te gaan. Eén van de meest kunstig gemaakte nestjes was deze van de staartmees. Dit is geen holenbroeder en er is waarschijnlijk geen enkele vogel als deze, die van het fijnste mos, paardenhaar, pluimpjes en veertjes zo'n fijn afgewerkt nestje kan bouwen. Het is bovenaan volledig afgedekt en waterdicht met een vlieggat langs de zijkant.

Meesterlijk verborgen, kon men het, na lang zoeken, aantreffen op een paar meter hoogte, langs de stam van een boom met enkele zijscheutjes of in een doornhaag. Dit meesje is nu verdwenen. Ook het winterkoninkje, toen „keuntjetak” genoemd, maakt ook zo'n nestje, maar meer afgewerkt met grof mos en droge bladeren.

Kootjeshoogte

Bakensgoed

Het oude bekend lariksbos was in die jaren de woonplaats van alle mogelijke vogelsoorten, waaronder de klapekster en de andere „roof”-vogels. De zeer oude knotwilgen, tussen „kootjeshoogte” en de „haverdreef”, waren een goede broedplaats voor verschillende soorten uilen en ook voor de groene specht. De uilen treft men nu nog veelvuldig aan.

De zwaluwen hadden in die jaren ook een goede tijd en men zag er niet minder dan vijf soorten. De boerenzwaluw kwam het meest voor. Op iedere boerderij waren er tientallen nesten te zien in de koestallen en in de wagenhuizen. De huiszwaluw kwam meer voor in het dorp. Met hele groepen bouwden zij hun nesten onder de dakgoten. Rond de kerk en de kastelen vlogen er zwermen kerkzwaluwen of gierzwaluwen. In de omgeving van de vaart zag men de oeverzwaluw. Die bouwt zijn nest in de

zavelige oevers langs het water. Wanneer het duister werd, hoorde of zag men de nachtzwaluw. Deze vlugge vogel is ongeveer zo groot als een koekoek. Mijn vader noemde die vogel de „slangenvogel” en die maakte 's nachts, wanneer alles stil was, zo'n aardig geluid.

Halfweg „Klippelhof” en „Bakensgoed” lagen er aan de rand van het bos een drietal grote rootputten. Die werden vorige eeuw gebruikt om het vlas te roten.

Het vlas werd gedurende een bepaalde tijd ondergedompeld. De bast van de vlasstengel rotte weg en zo kon de vlasvezel makkelijk bewerkt worden.

Die putten worden sedert lang niet meer gebruikt. Zij werden van water voorzien door de Schuurlobbeek. Die plaatsen waren zeer moerassig en stonden nooit droog. Zij waren ook gedeeltelijk begroeid met riet en allerehande waterplanten. Tijdens de warme zomermaanden, of even vóór een onweer, was het daar een echt concert. De groene kikkers kwaakten in koor, wat men van ver kon horen. Ook de waterhoentjes voelden er zich thuis.

Schuurlobeek

Schuurlobos

In het water krioelde het van de salamanders. Ook de grote, mooie geelgerande watertor kwam er veel voor. Verder nog een hele reeks onbekende insekten verbleven in of op het water, zodat er geen sprake was barrevoets in het water te lopen. In volle zomer vlogen in die streek de mooiste libellen rond, kleine en soms heel grote. Wij noemden ze „vliegmachientjes”, omdat zij zeer goed op de tweedekkers van de jaren twintig geleken. Mijn geboortehuis stond heel dicht bij die bossen en bij die putten. Wanneer 's zomers eens een deur of venster open stond, kwamen die libellen, die in hun vlucht alle soorten insekten vingen, soms binnen gevlogen.

Zij maakten heel wat kabaal tegen de ruiten, doch niemand durfde ze aanraken.

Wat de vlinders betrof, was het niet gekend hoeveel soorten en kleuren er te zien waren : o.a. de pauwoog, de atlanta en de kolibrivlinder. De mooiste was wel de koninginpage; deze grote en vlugge vlinder was moeilijk te vangen. Hij was mooi geel met zwarte strepen en had een soort zwaluwstaart aan de laatste vleugels. De laatste 40 jaren heb ik hem niet meer gezien. Van de andere soorten zijn er nog enkele overgebleven. In en rond het bos wemelde het van konijnen, „muishondjes”, wezels en bunzingen (in de volksmond „visse” genoemd). Het gebeurde dan ook dat wij tijdens een wandeling een konijn zagen voorbij rennen met een wezel op de rug. Dit diertje beet in de nek van het konijn en doodde het dier zo al lopend.

Langs de droogste boskanten vonden wij grote hopen van de bosmier. De eieren of beter de poppen van die mier, werden door de boswachters Frederik Lambert en Alfons Van De Keere gebruikt als voedsel voor de kuikens van de fazanten. Er kwamen ook veel sprinkhanen voor, kleine en grote en soms wel vliegende. Zoals nu nog kwamen de wespen ook zeer veel voor. De hoornaar of de paardewesp, zoals die toen genoemd werd, die met zijn gevaarlijke angel niemand lastig viel als hij niet gestoord werd, kwam ook veel voor. Nu is hij vrijwel niet meer te zien en onze jongeren hebben hem niet gekend. Een paar jaar geleden heb ik er nog enkele meegebracht naar de tentoonstelling in het Gemeentelijk Ontspanningscentrum, ingericht door het „Zeepaardje”, waaraan de imkervereniging deelnam.

De hommels hadden ook goeie jaren. Een viertal soorten kwamen het meest voor : de grote, zwarte met gele ringen, de zwarte met rood achterlijf, de bruine en de grijze. De nesten die wij in die jaren vonden waren soms wel zo groot als een emmer, vooral deze van de zwarte met rood achterlijf.

Daar was soms veel honing in te vinden en die woonden in de grond.

De bruine daarentegen nestelden in het droge gras langs de sloten. Daar er vroeger veel meer veldbloemen waren, werden de hommels ook veel groter dan deze die wij nu soms nog zien.

In droge gronden kwam de veenmol ook veelvuldig voor. Dit diertje is wel een kleine vinger dik en vier cm. lang. Hij graaft ook gangen aan het oppervlak zoals de gewone mol. Dit insect is in onze streken volledig verdwenen.

De kunstig gemaakte nesten van de wielewaal kon men geregeld vinden in de bossen van „kootjeshoogte” en „Schuurlo”, waar jonge eikebomen voorkwamen. Die geelzwarte vogels bouwen hun nest aan het uiteinde van een zijdelingse tak. Die is er als het ware aan vastgebonden met twijgen, touwen en alles wat maar bruikbaar is om te binden. Die staat dus niet op de takken, zoals bij de meeste vogels, maar hangt er onderaan aan vast. Zij zijn dan ook zeer moeilijk te bereiken. De wielewaal broedt maar laat

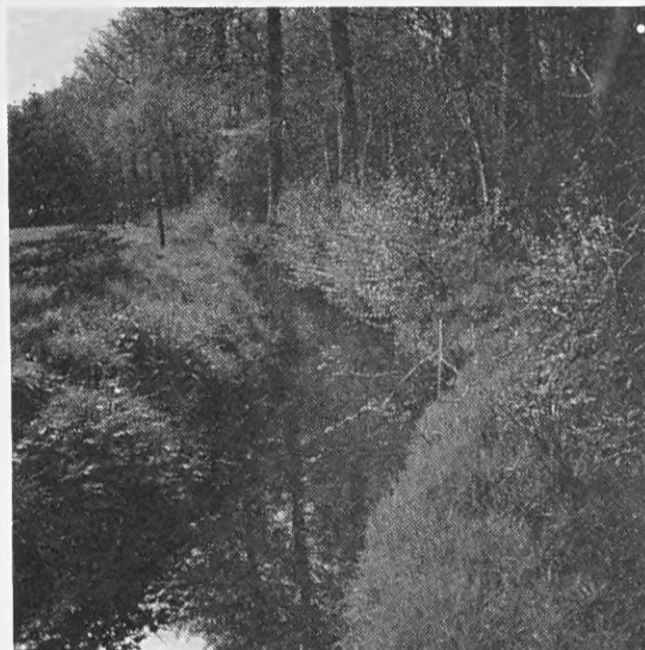
in de zomer. Er zijn er ook niet veel meer te zien.

Een zeer eigenaardige vogel was wel de grauwe klauwier. Verschillende malen broedde er een koppel in de boomgaard, meestal in een appelboom, op het „Goed ter Blomme”, waar het ouderlijk huis was van mijn vader, bij de familie Saelens. Deze laatbroeder had maar jongen rond juli. Wanneer men te dicht bij het nest kwam, werden de ouderen zeer boos. Terwijl zij op een tak zaten, kwispelden zij voortdurend met hun gedeeltelijk witte staart heen en weer. Deze vogel heb ik sinds de laatste wereldoorlog niet meer gezien.

In het najaar zag men ook wel eens de beflijster. Die heb ik nooit weten nestelen. Het was een zwarte vogel, bijna zo groot als een merel maar met een witte vlek op de borst. Ook de notekraker was wel eens op doortocht. Die was wel zo groot als een vlaamse gaai, maar zo gespikkeld als een spreeuw.

Dorp St.-Maria-Aalter vanaf de Zouterbeek

De Zouterbeek

Door de noordwestkant van Maria-Aalter stromen er een tweetal gekende beken waaronder de Zouterbeek. Die ontspringt in de Kleine Zouter aan een kleine bron, loopt verder door de Grote Zouter naar de zuidoostkant van Schuurlo door de Vaanders naar Sint-Joris. Zij mondt uit in de vaart dicht bij de grote paal, die de grensscheiding aanduidt tussen West- en Oost-Vlaanderen.

De Zouterbeek is altijd een waterloop geweest met zeer helder water en er kwam dan ook veel vis in voor, o.a. de stekelbaarsjes, verder ook een vissoort die wij lompen noemden (grondlingen). Dit was een bruine vis die wel tien cm. lang was, een vinger dik, met witte buik en met een baard. Hij lag altijd goed gekamoufléerd op de bodem. Wanneer wij ze in bokalen kweekten, moesten wij die met tralie afdekken of zij sprongen eruit als dolfijnen. De ouderen kennen die vissen heel goed maar voor de jongere generatie zijn zij onbekend daar zij ruim 25 jaar verdwenen zijn.

Een ander soort noemden wij „rinken”; dit waren donkere zeer vlugge vissen van 10 à 15 cm. lang. Zij zwommen steeds in scholen. De paling kwam ook veel voor. Momenteel is de visstand volledig verdwenen daar de beken gespijsd worden door het rioleringswater dat door de detergents een dode vloeistof geworden is. De tweede beek is de Schuurlobeek. Die ontspringt dicht bij de grens met Beernem tussen Lindeveld en Klippelhof in de weiden van Georges Vermeire. Zij loopt dan verder langs de van oud gekende „haverdreef”, voorbij de hoeve van De Zutter. Daar is zij al tamelijk breed want kinderen kunnen er niet meer over springen. Dan maakten wij gebruik van de bekende brugstok. De beek loopt verder door Schuurlo, naar de „zevendreef”, ook in de richting van de vaart en Sint-Joris. Die beek staat vrijwel nooit droog maar heeft een roestkleurig water. Ook de vissen die er in voorkwamen hadden een bruine roestkleur. Langs die beek kon men altijd de mooie ijsvogel (vroeger „ijspauwke” genoemd) vlug boven het wateroppervlak zien scheren. Ook deze vogel komt nog zelden voor.

Wij woonden in de jaren twintig meer dan een half uur lopen van de school. Onze weg liep door een prachtig natuurgebied door de bossen van Schuurlo en het bekende Sparrendreefje of langs „kootjeshoogte” en de Zouter. Er was langs die weg zoveel te zien en te horen, dat het dikwijls moeilijk was bijtijds op de school te zijn. Wij droegen steeds klompen. Volgende keer wandelen wij eens door het meer bewoonde deel van het dorp en wij hopen er veel bekenden te ontmoeten.
(vervolgt)

Marcel Saelens.

VAN BELEGGINGSBANK TOT KREDIETBANK

Vóór de eerste wereldoorlog waren de spaarcenten niet zo overvloedig onder de bevolking aanwezig als heden ten dage. Bankinstellingen waren alleen in de grote steden te vinden en op de landelijke buiten waren diegene die iets konden sparen aangewezen op de Algemene Spaar- en Lijfrentekas waarvan de diensten waargenomen werden aan de loketten van de postkantoren of de spoorwegstations. Hier en daar was er toch ook een vertegenwoordiger van een hypothekaire maatschappij, en dikwijls ook vertrouwden de mensen hun spaarcenten toe aan een handelaar of andere persoon die als kapitaalkrachtige of groot grondbezitter, ten persoonlijke titel, geld in bewaring aanvaardde.

Tot vóór de eerste wereldoorlog was dit ongeveer de toestand in Aalter. Voor de A.S.L.K. kon men terecht bij „de post” of in het spoorwegstation. Enkele hypothekaire maatschappijen hadden een vertegenwoordiger waarvan de voornaamste waren de Caisse Hypothécaire Anversoise (Antwerpsche Hypotheekkas) waarvan de onderwijzer Mr. Camiel De Decker vertegenwoordiger was, en de Caisse des Propriétaires (Kas der Eigenaars) waarvan de vertegenwoordiger was Mr. Gustaaf De Hovre, orgelist, later algemeen gekend onder de naam „De Wisselagent”. Persoonlijk ging hij failliet in 1934 als gevolg van een zeer zware financiële crisis die toen heerste.

Na de eerste wereldoorlog kwam stilaan meer geld onder de bevolking. In 1919 openden de Heren Alfons Goeminne en Emiel Spiers een bankkantoor, agentschap van de Banque de Gand in het huis van Mr. Spiers in de Stationsstraat. Ten gevolge van de snelle groei werd dit agentschap in 1926 overgebracht in een nieuw gebouw op de hoek van wat men toen algemeen noemde „de boomgaard” thans gemeenteplein. De Banque de Gand, als gevolg van de steeds heersende financiële crisis, werd versmolten met de Banque de Flandre en werd filiaal van de Société Générale de Belgique.

Beleggingsbank

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

Gesticht bij akt verleden vóór Mr ARTHUR-GUSTAAF HERTELEER, notaris te Lootenhulle, den 23 April 1927, bekend gemaakt in de Aanshangsels van het BELGISCH STAATSBLAD, den 16-17 Mei 1927, onder het nummer 6579.

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL : AALTER

Maatschappelijk kapitaal : 2,500,000 FRANK

VERTEGENWOORDIGD DOOR
vijf duizend kapitaalsaandeelen van vijf honderd frank elk.
Er worden daarenboven nog een duizend achtersaandeelen gevormd, zonder stemvande.

ANNULÉ

INSCHRIJVINGSBEWIJS OP NAAM

N° 005 van 300 kapitaalsaandeelen.

Heden is Meyuffer Julia Bochuut
Pring, Jullie

in de registers van de vennootschap ingeschreven als eigenaar van dry honderd
kapitaalsaandeelen van vijf honderd frank elk, albetaald met — t. h.

Aalter, den 2 Mei 1927

EEN BEHEERDER EEN BEMERDER

Het tezenwoordig bewijs is een eigendomsstiel; het dient enkel als bewijs van inschrijving op naam op het coenl. e der flouering. Het kan niet geldig overgemaakt worden, op derde personen, in geval van overdracht der aandelen moet het hernieuwd en vervangen worden.

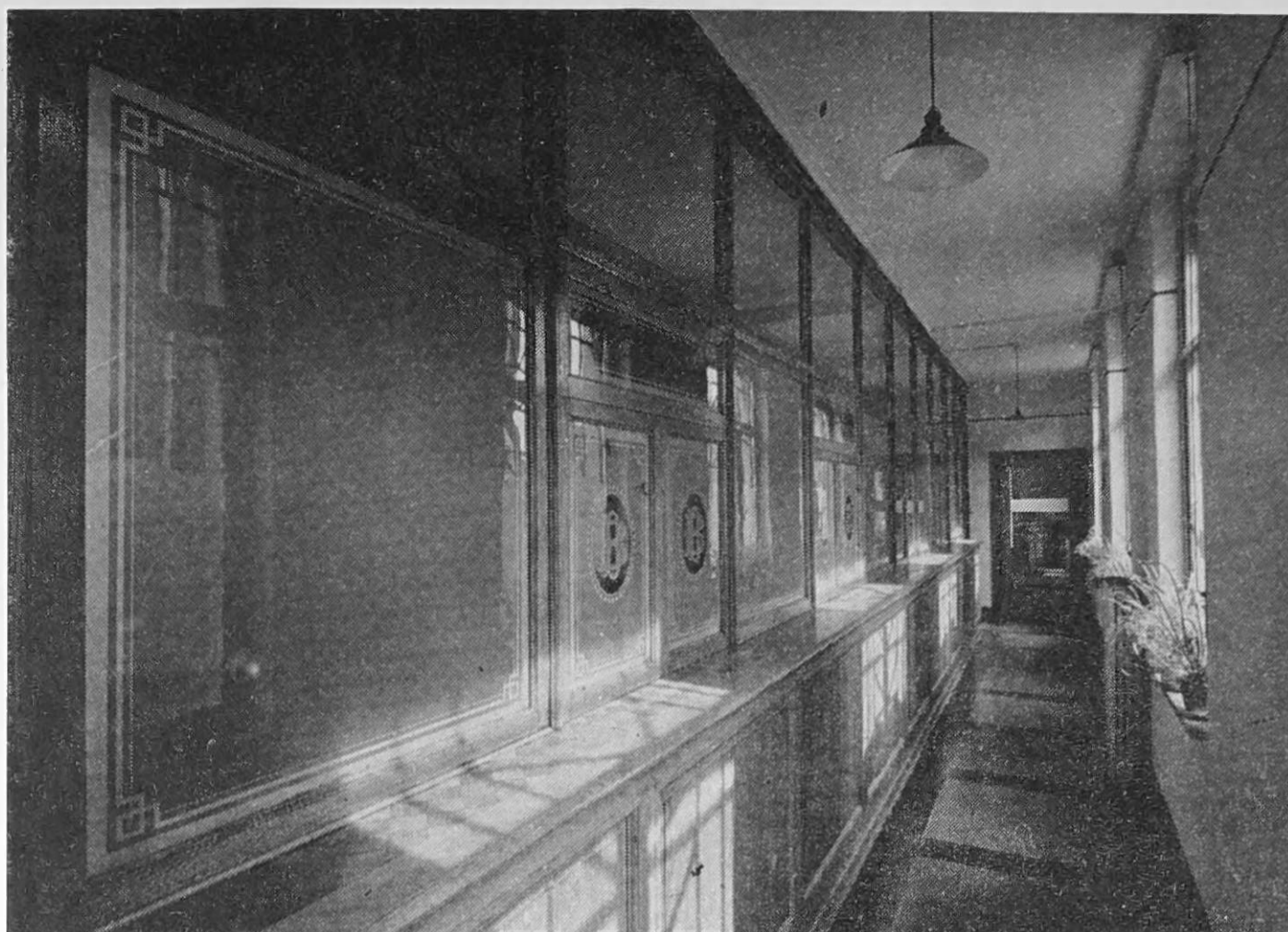
Brussel. — Drukk. A. BREUER 313, Elsenesteeuweg. Tel. 821.07

Wegens haar kapitaalcracht was de familie Bockaert vóór de eerste wereldoorlog reeds door vele mensen in vertrouwen genomen en kreeg derhalve hoe langer hoe meer spaargeld toevertrouwd. Vooral na de eerste wereldoorlog, en dan nog het meest na de devaluatie van de Belgische frank in 1926 kreeg de familie Bockaert zo'n toevloed van spaargelden dat ze zich verplicht zag, om haar handel in kolen, meststoffen en bouwmaterialen niet te verwaarlozen, over te gaan tot de stichting van een afzonderlijke maatschappij die uitsluitend de financiële zaken zou verzorgen. Dit was de „Beleggingsbank”; het kantoor werd gevestigd in de Stationsstraat, dicht bij het spoorwegstation en Maurice Laroy was er kantoordirecteur, tot hij in 1962 met pensioen ging.

Na het stichten van de Beleggingsbank op 23 april 1927 brak al gauw een steeds verzwarende financiële en economische crisis uit zodat vele kleinere bankinrichtingen heil zochten in samensmelting en steun vroegen bij grotere maatschappijen. Zo ontstond de „Bank voor Oost-Vlaanderen” door versmelting van de „Gentsche Bank voor Handel en Nijverheid” (gesticht 6 november 1922), de „Volksbank van Wetteren” (gesticht 15 dec. 1921), de „Bank van Ronse” (gesticht 19 jan. 1919), de „Burgersbank van Geeraardsbergen” (gesticht op 25 juli 1913) en de „Beleggingsbank” (gesticht op 23 april 1927).

De algemene financiële en economische crisis verscherpte, zodat de Bank voor Oost-Vlaanderen versmolt met de „Algemeene Bankvereniging en Volksbank van Leuven” tot „Algemeene Bankvereniging” die op haar beurt op 9 februari 1935 verenigd werd met de „Bank voor handel en

Nijverheid" van Kortrijk tot de huidig nog bestaande „N.V. Kredietbank”, waarvan het agentschap nog steeds gevestigd is in het kantoor dat door de Beleggingsbank bij de stichting in 1927 betrokken werd.

N.B. — De data werden geput uit de uitgave van de Kredietbank ter gelegenheid van haar 25-jarig bestaan onder de titel : „Het Belgische Bankwezen ten dienste van de Economie - 1935-1960”.

Maurice Laroy.

MIJMERINGEN BIJ EEN GRAFSTEEN GRAFSTEEN PASTOOR DE ROO

Petrus Andreas de Roo, pastoor te Aalter, werd op 2 januari 1751 als laatste in de grafkelder in de Sint-Korneliuskerk bijgezet. Hij stamde uit een welgestelde Izegemse burgemeestersfamilie, waarvan de meesten sinds generaties in de kerk aldaar begraven werden. In 1698 komt hij als 27-jarige geestelijke herder naar Aalter.

Op 14 mei van hetzelfde jaar ondertekent hij zijn eerste doopakte als vice-pastoor (onderpastoor). Amper 4 jaar later, in 1702, wordt hij hier reeds pastoor. Meteen is het ogenblik aangebroken om zijn familie uit Izegem op de pastorie onder te brengen. Naast hun bagage, brengen zij vanzelfsprekend hun verwanten- en vriendenrelaties mee.

Zoals het Izegemnaars past „Vlijtigh ende Boos”, maakt hij, als een echte „Boze Izegemnaar”, van die relaties vlijtig gebruik. Huwelijken tussen zijn verwanten en vrienden en Aalterse parochianen zijn geen uitzondering. Zijn nichtje, Isabella de Roo, huwt met de Aalterse griffier Pieter Roelandts.

Het merkwaardig herenhuis in de Stationsstraat nr. 31, rechtover het gemeentehuis, herinnert ons nog aan die familie. Hij laat eveneens zijn verre nichtje, Jossine Laga(e), naar Aalter komen, waar zij op 19-jarige leeftijd huwt met Adriaan Neerman. Vermoedelijk was zij reeds op 12-jarige leeftijd, als weesmeisje, in de pastoorsfamilie opgenomen (misschien als hulp in het huishouden).

Adriaan Neerman woonde in de omgeving van de kerk op een omsloten boerderij waar hij wat vee hield. Hij had er ook zijn timmer- en schoenwinkel (werkplaats). De families Neerman-Laga(e), hoewel minder welgesteld maar vroom, hadden bij deze markante geestelijke figuur wel een voetje voor. Door dit huwelijk wist de dorpsherder wie zijn kerkmeubelen in vertrouwen kon herstellen, wie zijn schoenen zou lappen, waar hij steeds verse boter kon krijgen en... waar hij „in passante” een stevige pot Gents bier kon drinken.

Ouder geworden vergroot zijn handschrift en hij dient in uitzonderlijke gevallen nog een sakrament toe (gemiddeld 5 per jaar). Die gunst is alleen nog voorbehouden aan goeie vrienden en verwanten. De kinderen van de families de Roo, Roelandts, Maenhout, Neerman, Blomme, Welvaert, Roman... worden nog door hem gedoopt. De kinderen van Ignatius de Roo worden echter niet meer door hem gedoopt ! Was Ignatius ondertussen minder volgzzaam geworden ?

Ten slotte kon de Aalterse pastoor, na een halve eeuw herdersambt, er zich op beroemen, in sommige gevallen, drie generaties na elkaar gedoopt te hebben. Op 23 september 1750 is hij dooppeter bij de Roelandts en daags

nadien ondertekent hij zijn laatste doopakte. Hij sterft drie maand later in de ouderdom van 80 jaar.

10.02.1666

Hr. Joos de Roo

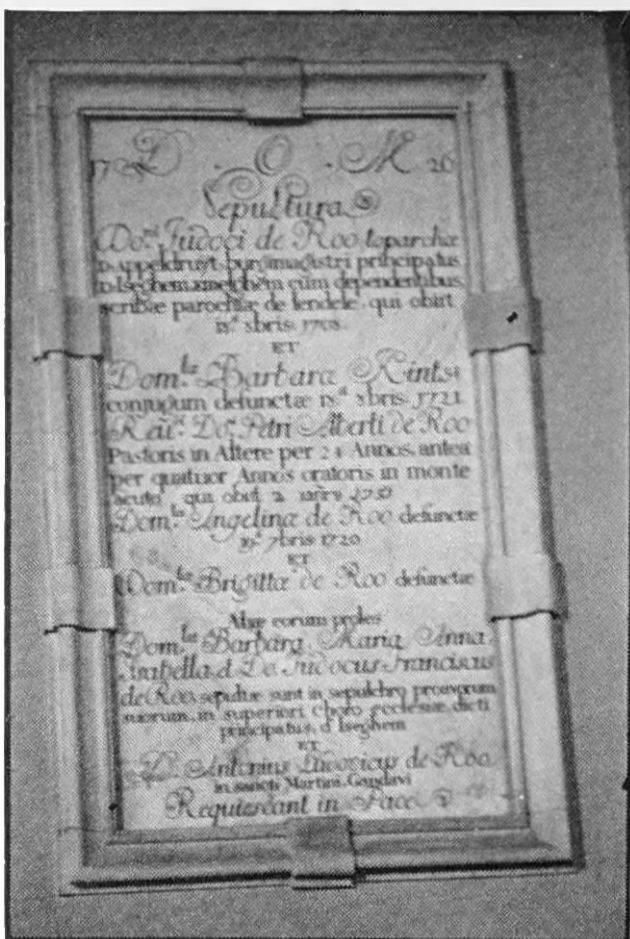
×

Jo. Barbara Kint

fs Hr. Passchier en Jo M. Everaert
° Izegem
† Aalter 1708

fa Hr. Joos en Jo Martine Bouckaert
° Izegem 1644
† Aalter 1721

<i>Joos Fr.</i>	<i>Pieter A.</i>	<i>Barbara M.</i>	<i>Angelina Fr.</i>	<i>Brigitte</i>	<i>Antonius L.</i>
° Iz. 1669	° Iz. 1671	° Iz. 1675	° Iz. 1680	° Iz. 1682	° Iz. 1684
† Izegem	† Aalt. 1751	† Izegem	† Alt. 1720	† Alt. 1631	† Gent
	Pastoor Aalter				

17 D . O . M . 26

B e g r a a f p l a a t s

van de Heer Judocus de Roo, baljuw van Appeldruyt, burgemeester van het prinsdom Izegem, Emelgem en afhankelijkheden, griffier van Lendeledede, die overleed op 18.9.1708 en van Juffrouw Barbara Kint, zijn echtgenote begraven op 18.9.1721 E. Heer Petrus Albertus de Roo, gedurende 24 jaar pastoor te Aalter, na eerst vier jaar predikant te zijn geweest te Scherpenheuvel, overleed op 2 januari 1751.

Juffrouw Angelina de Roo, begraven op 19 juli 1720 en Juffrouw Brigitte de Roo hier begraven
Andere afstammelingen van hen
Juffrouw Barbara Maria Anna Isabella en
Heer Judocus Franciscus de Roo bijgezet in de voorouderlijke familiekerk in het hoog koorgedeelte van de kerk van het prinsdom Izegem
en
Heer Antonius Ludovicus de Roo in de Sint-Martinuskerk te Gent begraven.
Dat zij mogen rusten in vrede.

De Heer Mark Lagae, Hoge Kouter 4 uit Aalter bezorgde ons een uitgebreide dokumentatie over de familie de Roo. Dit beknopt overzicht is dank zij hem, mogelijk geweest.

Roger Defruyt.

BESCHERMING VAN HET KLEINE MONUMENT

Het dekreet tot bescherming van monumenten en stads- en dorpszichten is min of meer een waarborg om bepaalde omgevingen te herwaarderen en te redden. Ook heel wat „kleine” monumenten, die nochtans waardevol zijn, worden bedreigd. Hierbij gaat onze aandacht in het bijzonder naar de talrijke kapelletjes en kruisjes, die een sprekend bewijs zijn van oude Vlaamse volksdevotie. Wij moeten echter waakzaam zijn, want immobiliën, bouwpromotoren en verkavelaars worden herhaaldelijk gedreven door een nietsontziende drang naar financiële voordelen. Omdat veel gezagsdragers aarzelen of weigeren hun verantwoordelijkheid, als verdedigers van de gemeenschappelijke belangen, op zich te nemen, wordt die vernielingspolitiek systematisch in de hand gewerkt.

Wanneer onze kring zich, op historisch vlak, hoofdzakelijk op het oude Aalter wil toeleggen, denkt hij toch dat het zijn plicht is, het kunstpatrimonium van de gehele gemeente ter harte te nemen. Onze aandacht gaat eerst en vooral naar het Veronika-kruis te Lotenhulle. De kans bestaat niet dat de eigenaars het zullen wegnemen, maar het is helemaal vervallen.

Aan het ontstaan van dit kruis lijkt een legende verbonden te zijn. De Heer C. Lootens, voorzitter van de heemkundige kring „E. Mettenanxt Bellem” deelt hierover het volgende mee :

LEGENDE EN... HISTORIE IN VERBAND MET „VERONIKA'S KRUIS”

Wilt U, met of zonder mikro, op interview trekken door Bellem en Lotenhulle en aan enkele mensen van „de derde leeftijd” vragen wat ze weten over „Veronika's Kruis” dan zult U, met minder of meer details ongeveer het volgende antwoord krijgen :

Het was tijdens de Franse Revolutie. Veronika was dienstmeid bij de pastoor van Bellem. Ze was verloofd met de zoon van de bakker op het dorp. De pastoor, die een overval van de Fransen vreesde, verzocht zijn dienstmeid de gewijde vaten in veiligheid te brengen bij de pastoor van

Lotenhulle. Hij vroeg aan de zoon van de bakker om het meisje langs de eenzame weg te vergezellen en zo nodig te beschermen. Gekomen op de plaats waar thans het kruis staat, werden ze door de Franse soldaten overvallen. Na een hevige worsteling werd de jonge man stevig geboeid en met een prop in de mond langs de weg achtergelaten. Hij moest machteloos toezien hoe zijn verloofde van de kostbaarheden beroofd werd en daarna meegesleurd in het bos om op beestachtige wijze onteerd en vermoord te worden. De jongeling werd nog levend teruggevonden, doch stierf tijdens de begrafenis van zijn geliefde.

... In een andere versie is het de meid van de pastoor van Lotenhulle die de gevaarlijke boodschap naar Bellem moest verrichten.

En wat is dan de historische achtergrond ?

In één van de overlijdensregisters van Lotenhulle, berustend in het Rijksarchief te Gent, lezen wij :

Anno 1738, 27 Maij, sepulta est Veronica Judoca Verduere, etatus circiter 26 annorum, qui miserabiliter occisia est in Sylva lapidea".

(Vertaling : In het jaar 1738, op 26 mei is begraven : Veronica Judoca Verduere, oud ongeveer 26 jaar, die rampzalig vermoord werd in de Steenbossen.)

Getekend : Jacob De Schuyffelaere, pastoor.

Hierbij enkele bedenkingen of toelichtingen :

— *We zochten tevergeefs verder naar de familienaam Verduere in de parochieregisters van Bellem en Lotenhulle uit die periode. Het slachtoffer schijnt dus een vreemdelinge geweest te zijn.*

— *Het feit gebeurde ongeveer 60 jaar vóór de Franse Revolutie.*

— *De Steenbossen zijn sinds lang verdwenen. De landerijen op die plaats dragen echter nog steeds dezelfde naam. Het is het gebied begrensd door de Malsemstraat en de huidige Prinsenstraat (gewezen Bellemstraat), dus zeer dicht bij het bewuste kruis. Dit kruis schijnt trouwens bij het verdwijnen der bossen verplaatst te zijn.*

Vanwaar nu de geschiedenis van de pastoorsmeid in de volkse versie ?

Naar mijn bescheiden mening is er in de loop der jaren een verwarring ontstaan met een gebeurtenis die zich tijdens de Franse Revolutie in Bellem heeft afgespeeld. Pastoor Roegiers maakt in een verslag van het jaar 1906 melding van een brief die hij ontvangen heeft van de „archivist” van de stad Tielt en waarin deze schrijft : „... Op het einde van de jaren 1700 of begin 1800 woonde bij de pastoor van Bellem de tante en meter van mijn moeder. Op zekere zondag, binst de hoogmis, wierd ze er vermoord... of daaromtrent, door zwartgemaakte mannen, die door de wal gekomen waren. Na de hoogmis vond de pastoor zijn meid in de kelder, tusschen de tonnen, de kele afgesneden. Ze leefde nog, en door spoedige hulp is ze nog hersteld gerocht, de voorname organen waren niet door-

gesneden. 't Is dus een treurige familiegebeurtenis die er aan verbonden is".

Later was een kozijn van mijn vader er pastoor. Hij stierf subiet in de kerk in het jaar 1827. (Noot : Dit klopt bij een nazicht van de overlijdensregisters.)

Een dergelijke „overval" moet, zeker in die tijd, op het gemoed van de bevolking een zeer diepe indruk hebben nagelaten en is misschien wel verweven geraakt in de herinnering aan de roofmoord of lustmoord op Veronika.

Om deze aktie mogelijk te maken, doen wij een beroep op uw medewerking. Wie ons wil steunen, kan een vrijwillige bijdrage storten op onze bankrekening; gelieve te vermelden : steunfonds Veronika-kruis.

Roger Defruyt.

BRONNEN :

Rijksarchief Gent : Bevolkingsregisters van Bellem en Lotenhulle.
Berichtenblad „Het Land van Nevele" Jaargang 6 - Aflevering 2
„Rerum memorabilium" : verslagboek van de pastoors van Bellem, begonnen in het jaar 1860.

DE WAARNEMINGSPOST VAN DE LUCHTWACHTDIENST TE AALTER

De luchtwachtdienst had te Aalter een waarnemingspost — in soldaten-taal de „loerpost” genoemd — en was samengesteld uit acht man : zes uit de bijzondere lichte lichte 1919 en twee miliciens in actieve dienst. (Dit waren Gerard Corvelijn en Arthur De Neve). Postoverste was sergeant M. Laroy en korporaal f.f. A. Lootens. De post behoorde tot het 2e regiment „Grondverweer tegen Luchtschepen”, 3de batterij D.T.C.A. (Défense terrienne contre avions).

De dienst werd ingericht rond 1932 en jaarlijks waren er twee oefendagen : één dag theorie in de Leopoldskazerne te Gent en één dag praktijk op de toren van de Sint-Korneliuskerk. Het regiment had als opdracht het waarnemen van vluchten van vliegtuigen en eventueel van luchtballons of zeppelins en na te gaan van welk model ze waren en in welke richting ze zich bewogen. Dit werd van uit de post per telefoon naar een centrale post in Gent meegedeeld. Die post zorgde voor verwittiging van het afweergeschut en de vliegtuigen die de vreemde „luchtmachtschepen” moesten aanvallen.

Te Aalter was de post aanvankelijk gevestigd in de toren van de Sint-Korneliuskerk doch in de loop van januari 1940 werd hij overgebracht op het dak van de Sint-Agnesschool in de Brouwerijstraat.

De „loerpost” te Aalter omstreeks 1938. V.l.n.r. Maurice Boute, Gerard Corvelijn, Marcel Van Driessche, Maurice Laroy, Armand Lootens, Henri Beirnaert, Arthur De Neve en Raymond Goethals. Foto genomen vóór de ingang van de kerktoren.

De post werd een eerste maal gemobiliseerd in september 1938 maar werd na enkele dagen naar huis gestuurd als gevolg van de overeenkomst tussen Chamberlain en Hitler. Ook in april-mei 1939 was de post gemobiliseerd gedurende zes weken en op 1 augustus 1939 tot op het einde van de achttiendaagse veldtocht van mei 1940. In de loop van januari 1940 werd M. Laroy gedemobiliseerd en vervangen.

Op 23 mei 1940 werd de post in de Brouwerijstraat door de Duitsers gebombardeerd. De sergeant André Hofman uit Brussel werd gedood, in een huis in deze straat. Bij het aanrukken van de Duitsers in onze gemeente werd de post teruggetrokken naar Oostende en vandaar verder zuidwaarts.

Bij de overgave op 28 mei 1940 was de verwarring zo groot, dat ze in de aftocht verloren gingen en zoals vele andere soldaten, onder toezicht van de Duitsers naar huis konden gaan.

(Medewerkers : Tekst : Maurice Laroy - foto : Robert Van Driessche.)

De eerste kleuterklas van de bewaarschool van Sint-Maria-Aalter Schooljaar 1930-1931

Op onderstaande foto ziet men de leerlingen van de klas van Zuster Honorine :

Bovenste rij van links naar rechts :

Maria Verstraete, Aimé Lambert, André Labath, Léon De Pré, Julien Van Severen, August Van Hulle, Sylvain Clincke, Roger De Waele, Yvonne Van de Voorde.

Onderste rij van links naar rechts :

Maria Zutterman, Irma Poelvoorde, Rachel Van Eeghem, Elisabeth Claeys, Madeleine Van Eeghem, Madeleine Leman, Bertha Van Eeghem, Clara De Baene, Madeleine De Bruyne, Louise Persyn.

Zuster Honorine - Marie-Louise De Meyer - werd te Hansbeke geboren op 31 oktober 1868, trad in 't klooster van de H. Vincentius à Paulo te Sint-Denijs-Westrem op 21 oktober 1896, waar zij overleed op 12 februari 1953.

Gedurende vele jaren heeft deze zuster haar beste krachten ingezet voor de opvoeding van de jeugd van Sint-Maria-Aalter.

DE VLAAMSE TOERISTENBOND TE ST.-MARIA-AALTER

De V.T.B.-Aalter werd te St.-Maria-Aalter gesticht in 1923. De eerste vertegenwoordiger, door het hoofdbestuur aangesteld, was Marcel Steyaert. Maakten deel uit van het bestuur : Emiel Wallaert (1888-1939) als „Major”, Adhémar Schepers als schrijver, Marcel De Baets als kommissaris, Baziel Van den Brande als schatbewaarder, Octaaf Defauw als voorzitter, René Sierens als ondervoorzitter en Marcel Steyaert als erevoorzitter.

De afdeling had ook een toneelgroep die o.a. op 17 februari 1924 „Het spookt er” opvoerde.

Onderstaande foto werd genomen rond 1932. Verschillende V.T.B.-leden met pet, waarop de kenletters van hun vereniging staan, en vier jeugdige helpers komen erop voor.

Van links naar rechts : bovenste rij : Firmin Schepers, Arthur De Baets, Adolf De Fauw, Gaston Lambert, Leon Lambert.

Middenrij : Edouard Versluys, Emiel Wallaert, Michel De Baets.

Onderste rij : Daniël Van Eeghem, ... ? ..., Albert De Gersem en Oscar Damman.

DE TONEELBOND „ALS MEN MAAR WIL” TE ST.-MARIA-AALTER

De toneelbond „Als men maar wil” werd gesticht in 1923 door Marcel Steyaert, vertegenwoordiger van de V.T.B. (1902-1932). Hij werd als voorzitter van de bond opgevolgd door Emiel Wallaert, die op zijn beurt opgevolgd werd door Cyriel Lambert.

De eerste repetitie werd gehouden in het huis van Maurice Damman, waar nu August Van den Brande woont. 's Winters was er wekelijks repetitie.

Er werd verscheidene malen, tijdens de winterperiode, een toneelstuk opgevoerd. Die hadden plaats in de „Oude Kantschool”. De bond heeft na de tweede wereldoorlog opgehouden te bestaan.

Onderstaande foto werd genomen ter gelegenheid van de inhuldiging van Burgemeester en Mevrouw Karel Bockaert op 29 mei 1938. In de stoet, die te hunner eer, door de straten van Aalter trok, werd door deze groep een „rederijderskamer” uitgebeeld.

Van links naar rechts :

Bovenste rij : Frans Lannoy, Maurice Lambert, Gaston Houttekeete, Baziel Van den Brande, René Lambert, Adhémar Schepers, Marcel De Blaere, Theofiel Van Leirsberghe, Michel De Baets.

Middenrij : Albert De Gersem, Leon Van Belleghem, Emiel Wallaert, Walter François, Cyriel Lambert, Arthur De Baets.

Onderste rij : links Cyriel Van Hulle en rechts Eugène De Vooght.

DE V.K.A.J. VAN AALTER IN 1930

De V.K.A.J. werd te Aalter gesticht rond 1927 door onderpastoor Van Caeneghem. Voorzitster was Anna Van Vooren. Nadere bijzonderheden omtrent deze vereniging zal men kunnen vinden in „Geschiedenis van de gemeente Aalter” door Ir. Luk Stockman.

Onderste rij : van l.n.r.: Adrienne De Reu, Gabrielle Cocquyt, Maria De Wispelaere, Rachel Taghon, Rosa Callant, ... Creins (?), Anna Van Vooren, Pastoor Van Loo, Onderpastoor Van Caeneghem, Rachel Smessaert, Clarisse Van de Walle, Maria De Wulf, Clara Van Hecke en Germaine Sierens.

Middenste rij : van l.n.r.: Marie Beurrier, Paula Neyrinck, Godelieve De Wispelaere, Maria Taildeman, Irma Taildeman, Maria Neyrinck, Godelieve Huys, Mariette Braeckeveldt, Elisabeth Van de Riviere, Maria Van de Verre, Alfonsine Van de Walle, Madeleine Van Dijck, Anna Sierens, Maria Van den Heede en Suzanne Van den Driessche.

Bovenste rij : van l.n.r.: Anna Van de Putte, Suzanne Cocquyt, Elza Blondia, Maria Taildeman, Godelieve De Neve, Clara Smessaert, Madeleine Hautekeete, Laura Smessaert, Germaine Neyrinck, Maria Ven Kerrebrouck, Madeleine Danneels, Margriet De Wulf, Anna De Vuyst, Gabriëlle Van Houcke en Irma De Roo.

(Foto bezorgd door Margriet De Wulf. Andere medewerksters : Madeleine Danneels en Godelieve De Wispelaere.)

M. Thys.

LAND VAN DE WOESTIJNE

Tijdschrift van de Heemkundige Kring „Arthur Verhoustraete”

Erevoorzitster : Mej. Anna VERHOUSTRAETE, Lostr. 30, Aalter.

Voorzitter : Luk STOCKMAN, Brugstr. 103, Aalter.

Ondervoorzitter : Maurice THYS, Bierweg 29, Aalter.

Sekretaris-penningmeester : Roger DEFRUYT, Kestelstr. 57, Aalter.

Verslaggever : Eric CLAEYS, Veldemeersdreef 21, Aalter.

Leden :

Jan CAMERLINCKX, Schuurlo 12, Aalter.

José DEGUFFROY, Ter Weibroek 29, Aalter.

Maurice MICHIELS, St.-M.-Aalterstraat 34, Aalter

Marcel SAELENS, Wingenestr. 82, Aalter.

Br. Achiël TAILDEMAN, Redemptoristenklooster, 2160 Essen.

Jean VAN CLEVEN, Manewarde 14, Aalter.

Robert VERHELST, Stationsstr. 44, Aalter

André VERHOUSTRAETE, Lostr. 30, Aalter.

Lidmaatschapsbijdrage 200 fr. per jaar.

Steunende leden 250 fr. en ereleden 500 fr. per jaar.

Te storten op rekening nr. 442-6594361-40 van Heemkundige Kring „Arthur Verhoustraete”, Kestelstraat 57, 9880 Aalter.

Verschijnt tweemaal per jaar.

Er worden geen afzonderlijke nummers verkocht.

INHOUD

1. MAURICE THYS : Historische speurtocht in de
Brouwerijstraat te Aalter 3
2. MARCEL SAELENS : Een wandeling in Maria-Aalter
50 jaar geleden 15
3. MAURICE LAROY : Van Beleggingsbank tot Kredietbank
te Aalter 21
4. ROGER DEFRUYT : Grafsteen de Roo 25
Bescherming van monumenten 27
5. MAURICE THYS : Wie kent wie ? 30
 - De waarnemingspost te Aalter 30
 - Een kleuterklas te St.-Maria-Aalter
schooljaar 1930-1931 32
 - De V.T.B. te St.-Maria-Aalter 33
 - Toneelbond te St.-Maria-Aalter 34
 - De V.K.A.J. in 1930 35